

Anniina Laari

PÄIVÄHOIDON LAATU JA LASTEN OSALLISUUS LASTEN ARVIOIMANA

Opinnäytetyö
Sosionomi

2017

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tekijä/Tekijät	Tutkinto	Aika
Anniina Laari	Sosionomi (AMK)	Lokakuu 2017
Opinnäytetyön nimi		44 sivua
Päivähoidon laatu ja lasten osallisuus lasten arvioimana		6 liitesivua
Toimeksiantaja		
Sodankylän kunta		
Ohjaaja		
Lehtori Harri Mäkinen		
Tiivistelmä		
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa, millaisena tutkimuspäiväkodin 4–5-vuotiaat lapset mieltävät päivähoiton. Opinnäytetyön tarkoituksena oli myös kartoittaa lasten osallisuuden toteutumista sekä samalla edistää lasten osallisuutta päiväkodin toiminnan arviointiin osallistumisen kautta. Opinnäytetyöllä haluttiin selvittää päiväkodin tämän hetkistä asiakastyytyväisyyttä lasten näkökulmasta. Päiväkodissa oli toteutettu aikaisemmin asiakastyytyväisyyskyselyitä vanhemmille, mutta ei suoraan lapsille. Päiväkodin puolelta tuli ehdotus tämän tyyppiseen asiakastyytyväisyyskyselyyn.</p> <p>Opinnäytetyön teoriaosuus muodostui varhaiskasvatuksesta ja päivähoidosta, laadusta varhaiskasvatuksessa, varhaiskasvatuksesta tutkimuspaikkakunnalla, lapsen osallisuudesta sekä lapsen kuulemisesta. Opinnäytetyön aineisto kerättiin haastattelemalla tutkimuspäiväkodin 4–5-vuotiaita lapsia. Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina tutkimuspäiväkodilla ja haastattelijana toimi opinnäytetyön tekijä. Opinnäytetyö sisältää piirteitä sekä määrällisestä että laadullisesta tutkimuksesta. Haastattelulomake koostui sekä suljetuista että avoimista kysymyksistä. Aineisto purettiin word-ohjelmaan. Aineiston analysointikeinoina suljetuissa kysymyksissä käytettiin määrällistä analyysia ja avoimissa kysymyksissä sisällönanalyysia.</p> <p>Tulosten perusteella voidaan todeta, että tutkimuspäiväkodin lapset viihtyvät päiväkodissa pääsääntöisesti hyvin. Lapset tulevat sinne mielellään, siellä on leikkikavereita sekä mielekkäitä leluja ja leikkimisaikaa on hyvin. Osallisuutta päiväkodissa tulisi kuitenkin lisätä ottamalla lapset toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen enemmän mukaan. Lapset kuitenkin saivat yleensä aina itse valita leikkikaverinsa, mikä on osallisuuden kannalta hyvä asia. Päiväkodin toiminta on opinnäytetyön perusteella lapsille mielekästä, lapset tulevat kuulluiksi ja lapsilla on päiväkodissa turvallinen ja hyvä olla. Toiveina lapsilta nousi aikuisten kanssa yhdessä tekemisen lisääminen. Kaikista mieleisimpänä asiana päiväkodissa nousi esille leikkiminen.</p>		
Asiasanat		
varhaiskasvatus, päivähoito, lapsen osallisuus, lapsen kuuleminen, lapsi haastateltavana		

Author (authors)	Degree	Time
Anniina Laari	Bachelor of Social Services	October 2017
Thesis Title		
The quality of the daycare and children's involvement from children's perspective		44 pages 6 pages of appendices
Commissioned by		
Municipality of Sodankylä		
Supervisor		
Harri Mäkinen, Senior Lecturer		
Abstract		
<p>The purpose of this thesis was to find out what 4 to 5 year-old children of the research kindergarten think about daycare. In addition, purpose of this thesis was to chart the realization of the involvement of children and at the same time to increase the children's involvement through participation in the process. The thesis aims to find out the current level of client satisfaction from children's point of view. The kindergarten had previously conducted customer satisfaction surveys for parents but not directly for children. The kindergarten suggested this type of customer satisfaction survey. The theoretical part of the thesis consisted of early childhood education and daycare, quality in early childhood education, early childhood education at the municipality of the survey, children's involvement and listening to children.</p> <p>The research material of the thesis was collected by interviewing the 4 to 5 year-old children of the research kindergarten. The interviews were conducted as individual interviews at the kindergarten and the interviewer was the writer of this thesis. This thesis includes characteristics from both quantitative and qualitative research methods. The interview form consisted of both closed and open questions. Material of the survey was written in the word program. The quantitative results of the interviews were analyzed by quantitative analysis and the qualitative results were analyzed by content analysis.</p> <p>Based on the results, it can be noticed that the children of the research kindergarten generally like being in the kindergarten. The children like to go to the kindergarten, there are good friends to play with, nice toys and enough time to play. Involvement should be increased more by involving the children in planning and implementing the kindergarten's activities. However, children can usually choose their playmates by themselves, which is a good thing for involvement. The activities in the kindergarten are meaningful for children, the children feel themselves heard and they feel that it's safe and good to be there. Children wished more playing together with adults. The best thing in the kindergarten was playing.</p>		
Keywords		
early childhood education, daycare, participation of a child, listening to children, child being interviewee		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	TEOREETTINEN PERUSTA.....	7
2.1	Varhaiskasvatus ja päivähoito	7
2.2	Laatu varhaiskasvatuksessa.....	9
2.3	Varhaiskasvatus Sodankylässä	10
2.4	Lapsen osallisuus	11
3	AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET PÄIVÄKODISSA VIIHTYMISESTÄ	13
4	TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET	15
4.1	Opinnäytetyön tarkoitus.....	15
4.2	Tutkimuskysymykset.....	15
5	TUTKIMUKSEN TEKEMINEN JA TOTEUTUS.....	16
5.1	Tutkimusmenetelmät	16
5.2	Tutkimusaineiston kerääminen ja analysointi	17
5.3	Lapsen kuuleminen.....	19
5.4	Toteutus.....	20
6	TULOKSET.....	22
6.1	Päiväkodissa viihtyminen ja leikkiminen	22
6.2	Lasten mielipiteen kysyminen ja kuuntelu.....	24
6.3	Turvallinen olo päiväkodissa.....	25
6.4	Mukava toiminta tutkimuspäiväkodissa.....	25
6.5	Ikäviksi koetut asiat tutkimuspäiväkodissa.....	27
6.6	Toiveita päiväkodin toimintaan	29
6.7	Päiväkodissa opitut asiat	30
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	32
8	POHDINTA.....	40

LÄHTEET.....42

LIITTEET

Liite 1. Tutkimuslupahakemus

Liite 2. Tutkimuslupa

Liite 3. Haastattelulomake

Liite 4. Suostumuslomake

1 JOHDANTO

Laadukas varhaiskasvatus on pinnalla oleva aihe. Varhaiskasvatuksen roolia on alettu viime vuosina korostamaan entistä enemmän. Varhaiskasvatukseen tulee olla laadukasta, lapsilähtöistä sekä pedagogista. Varhaiskasvatuksesta on tehty paljon tutkimuksia, mutta lasten oma ääni ei monissa tutkimuksissa pääse esille. Päiväkodin asiakkaita ovat kuitenkin perheet, eivät pelkästään vanhemmat tai lapset. Monesti vanhemmilta kartoitetaan tyytyväisyyttä päiväkodin toiminnasta, vaikka jopa vielä arvokkaampaa tietoa voitaisiin saada suoraan lapsilta kysymällä, sillä lapset itse tietävät parhaiten, minkälaista päiväkodissa on.

Opinnäytetyö sai alkunsa päiväkodissa tehtävästä pedagogisesta harjoittelusta. Harjoittelupaikassa ei oltu aiemmin kysytty asiakaspalautetta suoraan lapsilta, ainostaan lasten vanhemmilta. Kiinnostuin ideasta kysellä lasten omia kokemuksia päiväkodista ja koin aiheen olevan ajankohtainen sekä hyödyllinen. Opinnäytetyön tekeminen myös vahvistaa tietouttani varhaiskasvatuksesta, mikä on itseäni kiinnostava sosiaalialan kenttä. Paulaharjun päiväkodin lisäksi toinen päiväkotipiiri pyysi haastattelemaan myös heidän lapsiaan. Koin yhden päiväkodin olevan riittävä, sillä muuten työmäärä olisi kasvanut suureksi ja tulokset eivät olisi olleet niin tarkkoja ja informatiivisia.

Tutkimuspäiväkotina on sodankyläläinen päiväkotipiiri. Haastattelut toteutetaan päiväkodin 4–5-vuotiaille lapsille yksilöhaastatteluina. 4–5-vuotiaat lapset osaavat yleensä jo tuoda mielipiteensä esiin kielellisesti melko hyvin, joten päädyin rajamaan haastateltavat 4–5-vuotiaisiin. Resursseja ei ole kaikkien lasten haastatteluun, ja koin pienemmän ikähaarukan tuovan tarkempaa tietoa. Haastateltavat lapset ovat kahdesta eri päiväkotiryhmästä.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa 4–5-vuotiaiden lasten mielipidettä päiväkodissa olosta. Opinnäytetyössä käsitellään lisäksi lasten osallisuutta. Tutkimuskysymyksiä on kaksi: ensimmäisellä kartoitetaan sitä, miten lapset kokevat päivähoiton ja toisella sitä, miten osallisuus toteutuu päiväkodissa. Päiväko-

dissa ei aiemmin ole kartoitettu lasten viihtyvyyttä, joten on hyvä saada tietoa päiväkodissa viihtymisestä suoraan lapsilta. Opinnäytetyöni aiheeksi tuli *Päivähoiton laatu ja osallisuus lasten arvioimana*.

Opinnäytetyön alussa on teoriaosuus, joka koostuu varhaiskasvatuksesta, laadusta varhaiskasvatuksessa, varhaiskasvatuksesta Sodankylässä, lapsen osallisuudesta sekä lapsen kuulemisesta. Seuraavaksi käydään läpi aikaisempia tutkimuksia samasta aiheesta. Tämän jälkeen kerrotaan opinnäytetyön tarkoituksesta ja tavoitteista. Tämän jälkeen käydään läpi tutkimuksen tekemistä, mikä pitää sisällään tutkimusmenetelmät, aineiston keruumenetelmät sekä tiedon analysoinnin. Samassa luvussa kerrotaan myös tutkimuksen toteutuksesta. Tulokset esitetään toteutuksen jälkeen. Lopuksi käydään läpi johtopäätöksiä ja pohdintaa.

2 TEOREETTINEN PERUSTA

Tutkimuksen teoriaosuudessa käydään läpi opinnäytetyön keskeisiä käsitteitä. Keskeisimmät käsitteet ovat varhaiskasvatus ja osallisuus. Näiden lisäksi opinnäytetyön teoriaosuuteen kuuluvat laatu varhaiskasvatuksessa sekä varhaiskasvatus tutkimuspaikkakunnalla.

2.1 Varhaiskasvatus ja päivähoito

Suomessa varhaiskasvatus on osa koulutusjärjestelmää. Se on tärkeä vaihe lapsen kasvua ja oppimista ajatellen. Ensisijainen vastuu lasten kasvatuksesta on huoltajilla, mutta varhaiskasvatus tukee huoltajien kasvatustehtävää. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2016, 14) varhaiskasvatuksen tehtävää kuvataan seuraavasti: ”Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa.” Varhaiskasvatuksen tehtävänä on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä ehkäistä syrjäytymistä. Lisäksi varhaiskasvatuksen kautta opitut tiedot ja taidot lisäävät lasten osallisuutta. Uusi varhaiskasvatussuunnitelma korostaa entistä enemmän osallisuutta, niin lasten kuin vanhempienkin. Varhaiskasvatus mahdollistaa huoltajien osallistumisen työelämään tai opiskeluun.

Varhaiskasvatusta säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen. Lain mukaan varhaiskasvatuksen järjestämisvastuu on kunnalla ja sen voi toteuttaa päiväkodissa, perhepäivähoidossa tai jonakin muuna varhaiskasvatuksena. Kunta voi kuitenkin päättää, järjestääkö varhaiskasvatuspalvelut itse vai hankkii varhaiskasvatuspalveluja esimerkiksi yksityiseltä palvelujen tuottajalta. Varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa, jossa yhdistyy kolme keskeistä asiaa: hoito, kasvatus ja opetus. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 16.) Laissa korostetaan pedagogiikan merkitystä ja lastentarhanopettajan pedagogista vastuuta (Varhaiskasvatustaki 19.1.1973/36).

Varhaiskasvatuksessa ympäristön tulee olla kehittävä, oppimista edistävä ja turvallinen. Päiväkodissa tai perhepäivähoidossa lapselle on tarjottava täysipainoista ravintoa ja ruokailutilanteen tulee olla ohjattu. Varhaiskasvatuspalveluiden järjestäjän velvollisuutena on kertoa huoltajille varhaiskasvatuksen toiminnasta ja tavoitteista. Huoltajalla tulee olla mahdollisuus osallistua lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen sekä arviointiin. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 16.)

Suurin osa lapsista osallistuu varhaiskasvatukseen ennen pakollista oppivelvollisuutta. Yleisin varhaiskasvatuksen toimintamuoto on päiväkodeissa toteutettava varhaiskasvatus, jolloin toiminta toteutetaan ryhmämuotoisena. Päiväkodeissa henkilöstön moniammatillisuus on tärkeässä asemassa laadukkaan varhaiskasvatuksen takaamiseksi. Henkilöstön tärkeänä tehtävänä on luoda luottamuksellinen suhde lapseen. Lastentarhanopettajalla on kokonaisvastuu lapsiryhmän toiminnan suunnittelusta, suunnitelmien toteutumisesta sekä toiminnan arvioinnista ja kehittämisestä. Lastentarhanopettaja kuitenkin suunnittelee ja toteuttaa toiminnan yhdessä lastenhoitajien ja muun varhaiskasvatuksen henkilöstön kanssa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, 17-18.)

2.2 Laatu varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatuksen laatu ja laadukkuus ovat moniselitteisiä. Toisten mielestä varhaiskasvatuksen laatua voidaan arvioida vain tavoitteiden pohjalta, kun taas toiset ajattelevat, että laatu on subjektiivista eikä sitä ei voida lainkaan määritellä tai arvioida. (Hujala & Turja 2016, 315.) Varhaiskasvatuksen käsikirjassa (Hujala & Turja 2016, 319–320) käsitellään varhaiskasvatuksen laatua, ja kirjassa esiteltiin varhaiskasvatuksen laadunarviointimalli. Laadunarviointimallissa tulee ilmi, mistä asioista varhaiskasvatuksen laatu koostuu. Arviointimallissa varhaiskasvatuksen laatu koostuu erilaisista laatutekijöistä: puitetekijöistä, välillisistä tekijöistä, prosessitekijöistä sekä vaikuttavuustekijöistä. Näiden lähtökohtana on lakisääteinen vaatimus varhaiskasvatuspalveluiden saatavuudesta sekä riittävydestä. Varhaiskasvatuksen laadun puitetekijät pitävät sisällään fyysiset ja psyykkiset edellytykset, kuten päivähoidon tilat ja ihmissuhteiden pysyvyys. Välillisiä tekijöitä ovat esimerkiksi henkilöstön ja vanhempien kasvatusyhteistyö, henkilöstön osaaaminen sekä johtajuus. Prosessitekijöihin kuuluvat muun muassa aikuisen ja lapsen keskinäinen vuorovaikutus, lasten keskinäinen vuorovaikutus sekä lasten osallisuus. Viimeiseen kategoriaan eli vaikuttavuustekijöihin kuuluvat lasten myönteiset kokemukset, lapsen kehitys ja oppiminen sekä asiakastyytyväisyys. Laadukkaan varhaiskasvatuksen voidaan sanoa koostuvan näistä edellä mainituista asioista.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa kerrotaan Opetushallituksen antamat valtakunnalliset määräykset, joiden mukaan varhaiskasvatus tulee toteuttaa. Siinä määritellään tämänhetkiset kriteerit laadukkaalle varhaiskasvatukselle. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 8.) Laadukkaassa varhaiskasvatuksessa oppimisympäristö on kehittävä, oppimista edistävä sekä turvallinen. Henkilöstön moniammatillisuus on laadukkaassa varhaiskasvatuksessa tärkeä voimavara. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa korostetaan lapsen edun ensisijaisuutta, lapsen oikeutta hyvinvointiin, huolenpitoon ja suojeluun, lapsen mielipiteen kartoittamista sekä sen huomioon ottamista sekä yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoista kohtelua. Varhaiskasvatuksen yhtenä tehtävänä on edistää ja suo-

jella lasten oikeutta hyvään sekä turvalliseen lapsuuteen. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 19.)

Laadukkaassa varhaiskasvatuksessa muistetaan, että jokainen lapsi on ainutlaatuinen ja arvokas sellaisena kuin hän on. On jokaisen lapsen oikeus tulla kuuluksi, nähdä, huomioon otetuksi ja ymmärretyksi niin omana itsenään kuin yhteisönsä jäsenenä. Lapsille tarjotaan myös mahdollisuuksia kehittää tunteita ja taitoja. Jokaisella lapsella on oikeus saada hyvää opetusta, huolenpitoa ja kannustavaa palautetta. Heillä on oikeus leikkiä, oppia leikin avulla ja iloita oppimisestaan asioista. Varhaiskasvatuksen henkilöstön tehtävänä on luoda moninaisuutta kunnioittava ilmapiiri. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on opettaa lapsille terveyttä ja hyvinvointia edistäviä elämäntapoja. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 19.)

2.3 Varhaiskasvatus Sodankylässä

Sodankylässä varhaiskasvatus on sivistystoimen alaisuudessa. Erilaisia kunnallisia varhaiskasvatuspalveluita ovat päivähoito, esiopetus, leikkitoiminta, pohjoissaamenkielinen kielipesätoiminta sekä muut päivähoitolain ja -asetuksen sekä perusopetuslain mukaiset varhaiskasvatuspalvelut. Sodankylän keskustassa toimii myös yksityinen päiväkoti sekä muita varhaiskasvatuspalveluita tarjoavia tahoja. Sodankylässä on tarjolla esimerkiksi seurakunnan tai järjestöjen tarjoamaa kerhotoimintaa. (Sodankylän kunnan varhaiskasvatussuunnitelma, 2017.)

Sodankylässä kunnallisia päiväkoteja on kaksi. Esiopetusta järjestetään näissä molemmissa kunnallisissa päiväkodeissa. Molemmilla kunnallisilla päiväkodeilla on omat vastualueensa. Toisessa kunnallisista päiväkodeista järjestetään vuorohoito ja perhepäivähoidon varahoito. Kyseisen päiväkodin alaisena toimivat myös pohjoissaamenkieliset kielipesät, joita on kaksi. Toisessa kunnallisessa päiväkodissa taas järjestetään päivähoitoa erityistä tukea tarvitseville sekä ulkomaa-laistaustaisille lapsille. Tämän päiväkodin alaisena toimii myös päiväkotiryhmä Vaalajärvellä. (Sodankylän kunnan varhaiskasvatussuunnitelma, 2017.)

Subjektivistista päivähoito-oikeutta Sodankylän kunta on rajannut niiltä perheiltä, joissa molemmat tai toinen vanhemmista on päivät kotona. Tällöin on vaihtoehtoina hakea päivähoitoa 20 tuntia viikossa tai leikkitoimintaa kuusi tuntia viikossa. Erityistä tukea tarvitseville lapsille, joilla on kuntouttavaan hoitoon oikeus, järjestetään kuntouttavaa hoitoa koulujen toiminta-aikana eli kello 9-15 välisenä aikana. (Sodankylän kunnan varhaiskasvatussuunnitelma, 2017.)

Sodankylässä varhaiskasvatuksessa korostetaan varhaista puuttumista ja tukemista, ehkäisevän toiminnan merkitystä sekä vanhempien osallisuutta. Sodankylässä tärkeänä tavoitteena on siirtää kulttuuriperintöä ja tärkeinä pidettyjä arvoja ja traditioita seuraavalle sukupolvelle. Tämä toteutetaan tutustuttamalla lapset paikallisiin elinkeinoihin, luontokohteisiin, historiaan ja paikalliseen tapakulttuuriin. (Sodankylän kunnan varhaiskasvatussuunnitelma, 2017.)

Tutkimuspäiväkodissa on neljä osastoa. Päiväkodilla on yksi esiopetuksen pienryhmä sekä yksi tavallinen esiopetusryhmä sekä kaksi 3-5-vuotiaiden ryhmää. Lisäksi päiväkodilla toimii kotihoidossa oleville yli 3-vuotiaille lapsille leikkitoimintaryhmiä. Päiväkodin henkilökunnan tärkein tehtävä on lapsen kasvun ja kehityksen tukeminen yhdessä perheen kanssa. Kasvatustyössä lapset huomioidaan yksilöinä ja lapsille opetetaan toisten kunnioittaminen sekä suvaitseminen. Toiminnassa otetaan huomioon lapsen halu ja tarve liikkua päivittäin. Päiväkodin takapihalla on metsä ja se tarjoaakin hyvät retkeilymahdollisuudet. Päiväkoti käy viikoittain liikkumassa myös Sodankylän Liikuntahallissa. (Paulaharjun päiväkot.)

2.4 Lapsen osallisuus

Suomen hallituksen ja Euroopan unionin yksi tavoitteista on osallisuuden edistäminen. Osallisuus on keskeinen keino köyhyiden torjumisessa, syrjäytymisen ehkäisemisessä sekä eriarvoisuuden vähentämisessä. (THL 2016a.) Lapsen osallisuudella tarkoitetaan sitä, miten lapsi voi olla mukana toteuttamassa hänen edukseen tehtävää työtä. Ihmisen identiteetin kannalta on tärkeää, että ihmisellä on

mahdollisuus osallistua itselle merkittävien yhteisöiden asioiden käsittelyyn. Suomen lainsäädännössä perustuslaista lähtien lapsella on oikeus osallistua päätöksentekoon kaikissa häntä koskevissa asioissa. Lainsäädännössä lapsilla tarkoitetaan alle 18-vuotiaita kansalaisia. Lainsäädäntö perustuu kansainväliseen YK:n Lapsen oikeuksien yleissopimuksen 12. artiklaan. (THL 2016b.) Sen mukaan lapsen oikeus on ilmaista omat mielipiteensä kaikissa häntä koskevissa asioissa ja mielipiteet on otettava huomioon, kuitenkin lapsen ikä ja kehitystaso huomioon (Lapsen oikeuksien sopimus lyhennettynä). Osallisuudessa vastavuoroisuus on olennaisessa osassa; mikäli lapsi ei pääse mukaan asioiden käsittelyyn tai saa tietoa asioista, ei lapsen vaikuttaminen asioihin ole mahdollista. Tällöin osallisuus ei pääse toteutumaan. Osallisuudessa tärkeässä roolissa on lapsen oma kokemus siitä, että hän on saanut olla mukana vaikuttamassa häntä koskevissa asioissa. (THL 2016b.)

Osallisuus herättää monia kysymyksiä varhaiskasvatuksen kentällä siitä, mistä osallisuudessa on todella kysymys. Osallisuus saatetaan monesti mieltää pelkäämistään lasten osallistumiseksi. Lasten osallistuminen voi olla hyvä alku osallisuudelle, mutta osallisuuden toteutumiseen ei riitä pelkäämistään osallistuminen. Lapsi voi osallistua toimintaan ilman, että hän on päässyt itse millään tapaa vaikuttamaan toiminnan sisältöön. Osallisuuden toteutumiseen tarvitaan sitä, että lapset saavat tulla kuulluiksi ja vaikuttaa heitä koskeviin asioihin esimerkiksi osallistumalla yhteisöissään asioiden suunnitteluun ja päätöksentekoon sekä ideoiden toteutukseen. Tällainen vaikuttaminen vahvistaa lasten toimintaan sitoutumista. Tulee kuitenkin muistaa, että osallisuus perustuu vapaaehtoisuuteen. Käsitykset lasten oikeuksista olla osallisina yhteisöissään jo varhaisvuosina ovat viime aikoina vahvistuneet. (Hujala & Turja 2016, 47.)

Osallisuus rakentuu ideoinnista, suunnittelusta, päätöksenteosta, osallistumisesta, toiminnasta ja arvioinnista. Lasten tulisi voida olla mukana toimintaprosessin jokaisessa vaiheessa. Heidän tulisi saada esittää omia ideoitaan, olla mukana suunnittelemassa, tekemässä valintoja ja päätöksiä, toteuttamassa yhdessä suunniteltua asiaa sekä arvioimassa toimintaa. Aikuisille voi olla haastavampaa ottaa lapset mukaan toimintaprosessin jokaiseen vaiheeseen kuin että aikuiset

vain kyselisivät ideoita lapsilta. Lasten osallisuuden toteutuminen vaatiikin osallistavaa työtettä varhaiskasvatushenkilökunnalta. (Hujala & Turja 2016, 50.)

3 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET PÄIVÄKODISSA VIIHTYMISESTÄ

Aiheesta on tehty aikaisempia tutkimuksia eri päiväkodeille. Aihe on laadultaan sellainen, että tulokset palvelevat parhaiten vain sitä päiväkotia, jossa tutkimus on tehty. Tämän vuoksi aikaisempien tutkimuksien tuloksia ei voida hyödyntää uusimmissa tutkimuksissa. Aikaisemmista tutkimuksista voidaan kuitenkin saada neuvoa siitä, miten tutkimus kannattaa suorittaa; mitkä keinot ovat olleet toimivia ja mitä kannattaisi tehdä eri tavoin.

Yksi aiemmista tutkimuksista on Jyväskylän yliopiston opiskelijan Teija Männyn vuonna 2016 tekemä pro gradu -tutkielma, jonka aiheena on ” ”EI TARVI MITÄÄN, KUN ON NIIN KIVAA JO NÄIN” Lasten ajatuksia päivähoitosta”. Tutkimuksessa kartoitettiin lasten ajatuksia, kokemuksia ja viihtymistä päivähoitossa. Tutkimusaineisto kerättiin kyselyillä ja parihaastatteluilla. Kysely yli kolmevuotiaalle lapsille toteutettiin kyselylomakkeella, jossa lapsi valitsi vastauksen kasvokuvien havainnollistetusta asteikosta. Vanhemmille oli kaksi omanlaista kyselylomaketta. Kyselyn lisäksi tehtiin parihaastatteluja 5–7-vuotiaille lapsille. Tutkimuksessa selvisi, että lapset viihtyvät todella hyvin päiväkodissa, erityisesti leikkiminen oli mielekästä. Kaverit sekä aikuiset olivat tärkeässä roolissa lasten viihtymistä ajatellen. Kiusaaminen ja nukkuminen nousivat ikävinä asioina esille.

Toinen aiemmista tutkimuksista on Helsingin yliopiston opiskelijan Heini-Mari Kopperin pro gradu -tutkielma vuodelta 2014 aiheesta ”Päivähoidon laatu lasten arvioimana”. Tutkimuksessa kartoitettiin lasten viihtyvyyttä päiväkodissa ja millä tavoin lapsen sukupuoli ja ikä olivat yhteydessä vastauksiin. Siinä keskityttiin kartoittamaan päivähoitolaatua ja erityisesti kiinnitettiin huomiota lasten ikäviksi kokemiin asioihin päiväkodissa. Tutkimus liittyi vuoden 2012 päivähoitolaadun arviointiin ja oli osa varhaiskasvatuksen tutkimus- ja kehittämisprojektia nimeltä Orientaatioprojekti. Tässä tutkimuksessa haastattelun toteutus oli erilainen kuin aiemmassa. Tutkimuksessa 1-8 vuotiaita lapsia haastattelivat lapsien omat vanhemmat heidän kotonaan, jotka kirjasivat lasten vastaukset ylös. Tutkimukseen

osallistuneet lapset kertoivat viihtyvänsä päiväkodissa hyvin. Hajontaa oli ikäviksi mieltämissä asioissa, mutta esimerkkeinä ikäväksi koetuista asioista ovat vertais-suhteissa esiintyvät haasteet sekä perushoitotilanteet. Sukupuolten välisiä eroja vastauksiin oli huomattavissa useamman kysymyksen kohdalta.

Kolmas aiempi tutkimus on Laurea ammattikorkeakoulussa vuonna 2011 tehty Elina Ikosen ja Riika Silventoisen opinnäytetyö ”Lapset arvioimassa päivähoidon laatua”, jossa on kartoitettu espoolaisen päiväkodin 5–6-vuotiailta lapsilta mielipidettä päiväkodissa olosta sekä heidän osallisuudestaan. Tutkimusmenetelmänä oli yksilöhaastattelu ja haastattelun pohjana oli käytetty valmista Pirkko Lumioksen tekemää haastattelulomaketta lapsille. Tutkimuksen tekijät haastattelivat lapsia päiväkodilla. Haastatteluissa apuna käytettiin hymiökuvakortteja. Niiden avulla lapset pystyivät vastaamaan kysymykseen ilman suullista vastausta tai suullisen vastauksen tukena. Tuloksissa tuli ilmi, että tutkimuspäiväkodin lapset viihtyvät päiväkodissa pääsääntöisesti hyvin, sinne on mukava mennä, siellä on leikkikavereita ja osallisuus on suhteellisen hyvää. Lapset kuitenkin osallistuisivat toiminnan suunnitteluun mielellään enemmän.

Kolmas eli viimeinen näistä aikaisemmista tutkimuksista on lähimpänä tätä tutkimusta. Molemmissa tutkimuksissa aineistonkeruu tapahtuu kokonaan yksilöhaastatteluina ja haastattelut toteutetaan vain yhdessä päiväkodissa ja päiväkodin tiloissa. Haastateltavien lasten ikähaarukka oli rajattu hyvin samantyylliseksi kuin tässä tutkimuksessa. Ikosen ja Silventoisen opinnäytetyössä tekijöitä oli kaksi, mikä mahdollistaa hieman suuremman otannan lapsista, kun haastattelijoina ja analysoijina on kaksi. Koen kuitenkin, että kahdesta tekijästä saattaa olla myös haittaa tutkimukselle laadullisesti. Haastattelijat saattavat esittää asiat eri tavoin lapsille ja myös vastausten tulkitsemisessä saattaa olla eroja haastattelijoiden kesken.

4 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET

4.1 Opinnäytetyön tarkoitus

Opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa tutkimuspäiväkodin 4–5-vuotiaiden lasten mielipidettä päiväkodissa olosta ja siellä viihtymisestä. Tutkimuksessa pyritään saamaan kuva siitä, millaisena lapset kokevat päiväkodin. Opinnäytetyön tarkoitus on antaa tutkimuspäiväkodille tietoa myös siitä, miten lasten osallisuus toteutuu päiväkodissa. Tiedon pohjalta tutkimuspäiväkoti pystyy tarvittaessa kehittämään toimintaansa tarvittavalla tavalla.

Lasten osallisuutta korostetaan uudessa varhaiskasvatussuunnitelmassa, joten halusin osallisuuden myös osaksi opinnäytetyötä. Opinnäytetyössä tarkastellaankin myös sitä, miten osallisuus toteutuu tutkimuspäiväkodissa. Samalla lasten osallisuutta lisätään antamalla lapsille mahdollisuus saada heidän äänensä kuuluksi. Opinnäytetyössä käsitellään lisäksi sitä, mitä on laatu varhaiskasvatuksessa sekä ominaispiirteitä siitä, kun lapsi on tutkimuksen kohteena. Koen aiheen olevan ajankohtainen, tärkeä sekä hyödyllinen. Lapsilla on kallisarvoista tietoa varhaiskasvatuksen laadusta ja tätä tietoa tulee hyödyntää varhaiskasvatusta suunnitellessa ja toteuttaessa.

4.2 Tutkimuskysymykset

Tutkimuskysymyksiä tässä opinnäytetyössä on kaksi. Kysymykset liittyvät opinnäytetyön keskeisiin aiheisiin eli varhaiskasvatukseen ja sen laatuun sekä osallisuuteen. Ensimmäinen tutkimuskysymys liittyy varhaiskasvatuksessa viihtymiseen ja sen laatuun, kun taas toinen kysymys liittyy osallisuuteen ja sen toteutumiseen. Laatua ja lasten viihtymistä kartoitetaan asiakastytyvyyden näkökulmasta. Osallisuutta kartoitetaan, jotta saadaan tärkeää tietoa osallisuuden toteutumisesta ennen uuden varhaiskasvatussuunnitelman käyttöönottoa. Tutkimuskysymyksillä halutaan ajankohtaista tietoa päiväkodille, jotta tiedetään, miten lasten viihtymistä sekä osallisuutta voidaan parantaa. Tässä tutkimuksessa etsitään vastauksia seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

1. Millaisena tutkimuspäiväkodin 4–5-vuotiaat lapset kokevat päivähoidon?
2. Miten tutkimuspäiväkodin 4–5-vuotiaat lapset kokevat osallisuuden toteutuvan päiväkodissa?

Ensimmäinen tutkimuskysymys on sisällöltään melko laaja. Tutkimuskysymys pitää sisällään useampia aiheita. Yksi aiheista on, mitä asioita lapset pitävät mielekkäinä. Tätä kysytään, jotta saadaan tietoon, mitkä päiväkodissa tehtävät asiat ovat lasten mieleen. Seuraavana aiheena on, mitkä asiat lapset kokevat epämiellyttävinä. Tämä avulla halutaan tietää, mitkä asiat päiväkodissa tai päiväkodin toiminnassa eivät ole lasten mieleen. Vastausten perusteella voidaan tarvittaessa pohtia, ovatko ne välttämättömiä asioita tai voitaisiinko asiat toteuttaa eri tavoin. Yhtenä aiheena on kartoittaa, onko päiväkodissa kavereita, sillä kavereiden rooli on tärkeässä asemassa lapsilla, ja tämän avulla saadaan tietoa lapsen viihtymisestä ja sopeutumisesta päiväkotiin. Yksi aihe käsittelee lasten turvallisuuden tunnetta päiväkodissa. Turvallisuus on todella tärkeä asia viihtymisen kannalta, sillä jos lasta pelottaa päiväkodissa, voi tämä olla yksi selittävä tekijä viihtymättömyydelle. Viimeisenä asiana kartoitetaan, tehdäänkö päiväkodissa mielekkäitä asioita, jotta saadaan tietää, mitä asioita lapset tykkäävät tehdä ja voidaan tarvittaessa lisätä erilaista toimintaa ja tekemistä lasten toiveiden pohjalta. Toinen tutkimuskysymys on rajattu selkeämmin ja sen avulla kartoitetaan lasten osallisuutta.

5 TUTKIMUKSEN TEKEMINEN JA TOTEUTUS

5.1 Tutkimusmenetelmät

Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössä on käytetty kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta sekä kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusta. Laadullinen tutkimusmenetelmä auttaa ymmärtämään tutkimuskohdetta sekä selittämään syitä sen käyttäytymiseen. Laadullisella tutkimusmenetelmällä vastataan kysymyksiin miksi, mi-

ten ja millainen. Laadullisessa tutkimuksessa otetaan yleensä pieni määrä tapauksia, mutta ne analysoidaan tarkasti. Tuloksia analysoidessa ei tehdä yleistyksiä. Usein tutkittavat kohteet valitaan harkiten. Laadullinen tutkimus on erityisen hyvä erityisesti silloin, kun pyritään kehittämään toimintaa, etsiä vaihtoehtoja ja tutkia sosiaalisia ongelmia. Tutkimusaineisto on yleensä tekstimuotoista sekä vähemmän strukturoitua kuin kvantitatiivisessa eli määrällisessä tutkimuksessa. Aineistoa kerätään yleensä lomakehaastatteluilla, haastatteluilla, teemahaastatteluilla tai ryhmähaastatteluilla. Haastatteluille tyypillistä on vuorovaikutuksellinen keskustelu, jossa molemmat osapuolet vaikuttavat toisiinsa. Haastatteluissa voidaan kysyä joko suoria kysymyksiä tai epäsuoria, kuten viitaten kolmanteen persoonaan. (Heikkilä 2014, 15-16.) Tässä tutkimuksessa aineisto kerätään haastatteluilla ja tuloksia analysoidessa ei tehdä yleistyksiä vaan pyritään kehittämään tutkimuspäiväkodin toimintaa.

Määrällisessä tutkimuksessa etsitään vastausta kysymyksiin mikä, missä, kuinka paljon tai kuinka usein. Määrällistä tutkimusta voidaan myös kutsua tilastolliseksi tutkimukseksi. Sen tarkoituksena on selvittää lukumääriin ja prosentteihin liittyviä asioita. Aineistonkeruussa käytetään yleensä standardoituja tutkimuslomakkeita, joissa on valmiit vastausvaihtoehdot. Tyypillisiä kvantitatiivisen aineiston tiedonkeruumenetelmiä ovat lomakekyselyt, henkilökohtaiset haastattelut, joissa on pääosin strukturoidut kysymykset, puhelinhaastattelut sekä internet-kyselyt. Määrällisessä tutkimuksessa kysymykset ovat yleensä suljettuja kysymyksiä. Suljettujen kysymysten etuina ovat vastaamisen nopeus sekä tulosten käsittelyn helppous. (Heikkilä.) Tässä tutkimuksessa määrällisen tutkimuksen keinoilla pyritään saamaan selville lukumääriä suljettujen kysymyksien avulla.

5.2 Tutkimusaineiston kerääminen ja analysointi

Tutkimusaineisto kerätään haastatteluilla. Haastattelut tehdään lapsille yksilöhaastatteluina. Itse haastattelu lisää lasten osallisuutta, kun lapset pääsevät kertomaan omat kokemuksensa ja mielipiteensä. Tutkijan tulee laatia mahdollisimman selkeitä kysymyksiä, jotta lapset varmasti ymmärtävät kysymykset ilman joh-

dattelemista. Tässä tapauksessa lasten mielipidettä ei voida kysyä kyselylomakkeella, sillä 4–5-vuotiaista vain harva osaa lukea ja kirjoittaa ja kyselymuotoista tiedonkeruumenetelmää käytettäessä, tiedon antajien tulee olla luku- ja kirjoitustaitoisia. Tiedon antajien tulisi myös osata ilmaista itseään tarkoittamallaan tavalla kirjallisesti. Kyselylomaketta käytettäessä myös vastaamattomuus monesti nousee merkittävästi ja avoimien kysymyksen vastaukset saattaisivat olla niukkasanaisia. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 73-74.)

Haastattelu on tilanne, jossa haastattelija eli tiedon kerääjä esittää suullisia kysymyksiä haastateltavalle eli tiedon antajalle. Haastattelijan tehtävä on merkitä vastaukset muistiin. Haastattelun etuihin kuuluvat muun muassa mahdollisuus oikeasta väärinkäsitys, selventää sanamuotoa sekä käydä keskustelua haastateltavan kanssa. Haastattelija voi haastattellessaan myös havainnoida haastateltavaa. Haastattelun heikkoutena kuitenkin on sen aikaa vievä aineistonkeruu sekä kalteus. Laajoja tutkimuksia tehdessä haastattelijoita tarvitaan useita ja heidät tulee valita tarkkaan, sillä haastattelijalla itsellään saattaa olla negatiivinen vaikutus haastatteluun. Tällaisia vaikutuksia ovat esimerkiksi oman asenteen vaikutus haastattelutilanteeseen sekä epäselvä kysymyksen esittäminen. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 72-74.) Opinnäytetöissä haastattelut suorittavat opiskelijat itse.

Haastattelut ovat luonteeltaan puolistrukturoituja. Puolistrukturoidussa haastattelussa kaikilta haastateltavilta kysytään samat kysymykset ja samassa järjestyksessä. Joidenkin määritelmien mukaan kysymysten järjestystä voidaan vaihdella. (Strukturoitu haastattelu; Puolistrukturoitu haastattelu.) Puolistrukturoidussa haastattelussa suurin osa kysymyksistä on strukturoituja eli suljettuja, mutta näiden lisäksi on myös avoimia tai osittain avoimia kysymyksiä. Puolistrukturoitu haastattelu tuo joustavuutta haastattelijalle sekä myös vastaajalle. Aineiston käsittelemiseen kuluu kuitenkin avoimien vastausten myötä enemmän aikaa varsinkin, jos avoimia kysymyksiä on paljon. (Puolistrukturoitu haastattelu.)

Tässä tutkimuksessa käytetään laadullisen tutkimuksen perusanalyysimenetelmää eli sisällönanalyysiä. Lisäksi suljetuissa kysymyksissä on käytetty määrällistä analyysiä, jolla pyritään selvittämään ilmiöiden yleisyyttä sekä esiintymistä

numeroiden ja tilastojen avulla. Sisällönanalyysillä voidaan analysoida niin kirjoitettua aineistoa kuin suullistakin. Tässä työssä kyseessä on suullisen aineiston analysointi. Aineistosta tarkastellaan tutkittavien asioiden merkityksiä, seurauksia sekä yhteyksiä. Aineistosta poimitaan samanlaisuudet sekä erilaisuudet. Tutkimusaineistona voi olla esimerkiksi päiväkirja, kirje, haastattelu, keskustelu tai puhe. (Tiedon analysointi.)

5.3 Lapsen kuuleminen

Aikuinen pääsee sisälle lapsen maailmaan vasta, kun hän ymmärtää lasten erilaisen tavan kertoa ja ilmaista itseään. Oikeanlaisten toimintatapojen ja menetelmien löytäminen ja käyttäminen ovat tärkeässä asemassa toimittaessa lasten kanssa tutkimusta tehdessä sekä arjen erilaisissa ympäristöissä. (Roos 2016, 27.) Haastattelut ovat yleinen tutkimustapa lasten mielipiteitä tutkittaessa. Perustana lapsihaastatteluille on kuitenkin luottamus siitä, että lapsi on itse paras asiantuntija kertomaan omista kokemuksistaan sekä elämästään. (Roos 2016, 30.) Lapsilla ja aikuisilla on selkeä valtaero, mikä näkyy myös tutkimustilanteessa. Valtaeron voi nähdä hyvänä sekä huonona asiana tutkimushaastattelun näkökulmasta. Hyvänä asiana voidaan pitää sitä, että sillä perusteella aikuinen voi kysyä lapselta monenlaisia kysymyksiä ja voi olettaa lapsen vastaavan kysymyksiin rehellisesti. Kysymysten esittäminen ja vastausten antaminen on aikuisen ja lapsen vuorovaikutussuhteen arkinen piirre, jonka lapset oppivat perheessä ja päivähoitossa olevissa kohtaamisissa aikuisten kanssa. (Ruusuvuori & Tiittula, 152.)

Ongelmana saattaa olla lapsen johdattelu sekä se, että lapsi saattaa etsiä kysymyksiin sellaisia vastauksia, joita olettaa aikuisen eli haastattelijan haluavan kuulla. Tällöin vastaukset eivät kerro lapsen arjen kokemuksista. Lapset ovat sosiaalisia ja usein haluavat miellyttää aikuista tässä tapauksessa vastaamalla toivotulla tavalla. Lapset helposti miettivät, miten heidän tulisi vastata kysymykseen, vaikka aikuinen kertoisikin, että vastauksiin ei ole oikeita eikä vääriä vastauksia. Lapselle tulee antaa tilaa hänen omalle tavalleen kertoa asioista. Tilannetta voidaan myös pyrkiä helpottamaan liittämällä kysymykset lapsen arkipäivään. (Roos 2016, 30-31.)

Lapsen kognitiiviset ja kielelliset valmiudet eli puheen kehitys sekä valmiudet ilmaista itseään puheen avulla vaikuttavat merkittävästi haastattelutilanteeseen. Lapsen ajattelutapa eroaa aikuisen ajattelutavasta, ja tämä voi luoda väärinymmärryksiä. Tämän vuoksi on tärkeää miettiä tarkkaan kysymysten muotoilu. Myös haastattelun kontekstilla eli ajankohdalla ja paikalla on vaikutusta lasten vastauksiin. Tietyssä hetkessä kerrottu kokemus saa sillä hetkellä tietynlaisen muodon ja seuraavan kerran kysyttäessä samasta asiasta, sama kokemus muuttuu todennäköisesti muotoaan. (Roos 2016, 32.)

Lapsia haastatellessa täytyy muistaa, että haastattelu ei ole lapsille luontainen tapa kertoa ajatuksiaan. Lapsen mielessä pyörivät tärkeät asiat saattavat jäädä sanomatta vieraan tilanteen vuoksi. On tärkeää antaa lapselle tilaa ja mahdollisuus kertoa myös niistä asioista, jotka eivät välttämättä ole olennaisia asioita haastattelun kannalta, mutta lapsella on tarve niistä kertoa. Kun lapsi saa kerrottua päällimmäisenä mielessään olevan asian, voidaan tämän jälkeen johdatella keskustelu takaisin haastattelun kannalta oleellisiin aiheisiin. Tällöin lapsi on saanut tärkeän asiansa kerrottua. Tällä keinoin vältetään siltä, että lasta mietityttävään aiheeseen palattaisiin jokaisen kysymyksen kohdalla. Haastattelussa tulee aina muistaa, että edetään lapsen ehdoilla. (Roos 2016, 32-33.)

5.4 Toteutus

Opinnäytetyö rajattiin koskemaan tutkimuspäiväkodin 4–5-vuotiaita lapsia. Ennen kuin pääsin tekemään haastatteluja, tein tutkimuslupahakemuksen (liite 1), jolla anoin tutkimuslupaa Sodankylän kunnan sivistystoimenjohtajalta. Tutkimuslupa (liite 2) myönnettiin maaliskuussa 2017, jonka jälkeen pääsin aloittamaan aineistonkeruun. Aineistonkeruuta varten olin tehnyt haastattelulomakkeen (liite 3). Haastateltavat olivat alaikäisiä, joten heidän huoltajiltaan tuli pyytää lupa lasten osallistumisesta tutkimukseen. Lupaa pyydettiin kirjallisesti suostumuslomakkeella (liite 4). Suostumuslomakkeessa kerroin lyhyesti opinnäytetyön tarkoituksesta ja, siitä mihin lasten haastatteluita käytetään. Suostumuslomakkeet pyydettiin palauttamaan päiväkotiin. Päiväkodissa oli 4–5-vuotiaita lapsia yhteensä 38, mutta vain alle puolet palauttivat suostumuslomakkeen. Suostumuslomakkeiden

perusteella 11 lasta sai luvan osallistua haastatteluun.

Päiväkoti ja haastateltavat lapset olivat minulle jo ennestään tuttuja, sillä tein pedagogisen harjoittelun kyseisessä päiväkodissa. Lapset tunnistivat ja muistivat minut, mikä varmasti helpotti haastattelutilannetta. Haastattelut toteutettiin päiväkodilla heidän normaalin arkensa lomassa. Pyrin luomaan haastattelutilanteesta mahdollisimman mukavan ja rauhallisen ja halusin, että lapsi kokee saavansa kaiken minun huomioni, ilman häiriötekijöitä. Tämän vuoksi olikin tärkeää löytää rauhallinen tila ilman muita häiriötekijöitä kuten melua. Päiväkodin työntekijä toi yhden lapsen kerrallaan mukaani rauhalliseen, mutta lapsille tuttuun tilaan. Tilassa oli valmiina pöytä ja tuolit.

Haastattelujen aluksi kysyin lapselta, muistaako hän minua, ja kerroin lapselle, mitä haastattelussa tulee tapahtumaan. Kerroin, että lapsi voi milloin tahansa sanoa, jos ei ymmärrä jotakin kysymystä tai jos hän haluaa lopettaa haastattelun. Kerroin myös, että kysymyksiin ei ole oikeita tai väriä vastauksia, vaan että haluan tietää haastateltavan lapsen oman mielipiteen ja kokemuksen asioista. Suljettujen kysymysten kohdalla kerroin jokaisen kysymyksen kohdalla vastausvaihtoehdot. Avoimien kysymysten kohdalla lapset vastasivat omin sanoin ja pyrin kirjoittamaan lapsen vastauksen mahdollisimman tarkasti ylös. Suljettuihin kysymyksiin kirjasin ylös myös ne asiat, mitä lapset annettujen vaihtoehtojen lisäksi kertoivat. Haastattelun lopussa kiitin lasta haastatteluun osallistumisesta ja kerroin heidän osallistumisensa olleen tärkeää. Lapsi sai myös vielä lopuksi kysyä minulta jotakin, jos hänellä oli kysyttävää.

Sain kaikki haastattelut tehtyä viikon sisällä. Joka päivä haastattelujen jälkeen purin aineistot tietokoneelle, jotta kaikki tämä työ ei kerääntyisi haastattelujen loppuun ja jotta haastattelut ovat vielä hyvässä muistissa. Tämä helpotti tulosten tarkasti ylös kirjaamista. Kirjoitin kaikki aineistot Word-ohjelmalla ylös. Purin avoimien kysymysten vastaukset kysymyskohtaisesti, mutta suljettujen kysymysten vastaukset lajittelin sen mukaan, minkä vastausvaihtoehdon lapsi oli vastannut. Suljetuissa kysymyksissä kirjoitin ylös myös kaiken muunkin tiedon, mitä lapsi oli

kysymyksen kohdalla kertonut. Suljetuissa kysymyksissä päätin toteuttaa vastauksien esille tuonnin prosentteina. Halusin myös havainnollistaa suljettujen kysymysten vastauksia kuvilla, joista käy ilmi vastausvaihtoehdot sekä vastausprosentit.

6 TULOKSET

Tässä kappaleessa esitellään opinnäytetyön tulokset niin, että ensin käydään läpi haastattelulomakkeen monivalintakysymyksiä eli suljettujen kysymysten vastaukset ja sen jälkeen avoimien kysymysten vastaukset. Avoimissa kysymyksissä muodostetaan vastauksista vastausten laajuuden ja hajonnan perusteella pelkistetyt ilmaisut, alaluokat ja tarvittaessa yläluokat.

6.1 Päiväkodissa viihtyminen ja leikkiminen

Tuletko mielelläsi päiväkotiin?

Vastanneista 5 (45%) vastasi, että päiväkotiin on aina mukava tulla. Vastanneista 6 (55%) vastasi, että päiväkotiin on joskus mukava tulla. Kukaan lapsista ei vastannut, että päiväkotiin ei olisi koskaan mukava tulla. Aina mielellään päiväkotiin tulevien vastauksista nousi esiin leikkiminen ja kaverit. Väsymys ja se, kun kotona on kivaa, olivat syitä, miksi joistain lapsista vain joskus on mukava tulla päiväkotiin.

”Niin ja joskus mä en kerkiä tänne ja joskus mä kerkiän.”

”Välillä en jaksais, koska meillä on kisu kotona.”

Onko sinulla kavereita päiväkodissa?

Lapsista 7 (64%) vastasi päiväkodissa aina olevan kavereita ja 4 (36%) vastasi joskus olevan kavereita. Kukaan lapsista ei vastannut, että päiväkodissa ei koskaan ole kavereita. Yksi syy siihen, miksi muutama lapsi kertoi vain joskus olevan kavereita päiväkodissa, oli, että välillä he haluavat leikkiä yksin. Yhden lapsen

kohdalla oman parhaan kaverin poissaolo päiväkodista oli syynä siihen, miksi joskus päiväkodissa ei ole kaveria.

”On joo joskus, mutta no tykkään välillä olla yksin.”

Saatko itse valita kenen kanssa leikit päiväkodissa?

Lapsista 10 (91%) kertoi saavan valita aina itse leikkikaverinsa. Lapsista 1 (9%) vastasi saavansa joskus valita itse leikkikaverinsa. Syynä oli, että joskus aikuinen kertoo kenen kanssa pitää leikkiä. Lapsista kukaan ei vastannut, ettei koskaan saa valita leikkikaveriaan.

”No minä valitsen itte kenen kanssa leikin.”

”Joskus me saahaan ja aikamonestikki, mut joskus sit ei.”

Tehdäänkö päiväkodissa asioita, joista tykkäät?

Lapsista 6 (55%) vastasi, että päiväkodissa tehdään aina sellaisia asioita, joista tykkää. Lapsista 5 (45%) sen sijaan vastasi, että joskus tehdään sellaisia asioita, joista tykkää. Kukaan lapsista ei vastannut, että päiväkodissa ei koskaan tehdä asioita, joista tykkää. Muutama lapsi kertoi, että joskus päiväkodissa täytyy tehdä asioita, vaikka ei haluaisi tai tykkäisi siitä.

”Joskus pitää tehdä vaik ei haluais.”

Onko päiväkodissa sinua kiinnostavia pelejä/leluja?

Lapsista 8 (73%) vastasi päiväkodissa olevan sopivasti pelejä ja leluja. 3 (27%) lasta vastasi niitä olevan liian vähän. Yhdenkään lapsen mielestä päiväkodissa ei ole liikaa pelejä ja leluja. Parhaiksi peleiksi ja leluiksi lapset mainitsivat kotisleikin, palapelit sekä autot. Lisää leluja kaivanneiden vastauksista nousi syyksi esimerkiksi se, että aina ei saa leikkiä juuri sillä lelulla, jolla lapsi haluaisi leikkiä, koska

joku toinen lapsi leikkii juuri sillä lelulla.

”Vähän lisää barbeja ois kiva olla.”

Saatko leikkiä tarpeeksi päiväkodissa?

Lapsista 9 (82%) vastasi saavansa aina leikkiä tarpeeksi. Lapsista 2 (18%) vastasi saavansa joskus leikkiä tarpeeksi. Kukaan lapsista ei vastannut, ettei koskaan saa leikkiä tarpeeksi. Kaksi lasta haluaisi leikkimisaikaa enemmän ja toinen heistä kertoi leikkien joskus jäävän kesken, kun täytyy alkaa siivota.

”Joo, mutta vaan vähän kyllä.”

”Saan, mutta en silloin, kun mä en siivoa.”

6.2 Lasten mielipiteen kysyminen ja kuuntelu

Kysyvätkö aikuiset teiltä lapsilta, mitä te haluatte tehdä päiväkodissa?

Lapsista 8 (73%) vastasi, että joskus aikuiset kysyvät lapsilta, mitä he haluavat tehdä. Lapsista 3 (27%) sen sijaan vastasi, että aikuiset eivät koskaan kysy heiltä, mitä he haluavat tehdä. Yksikään lapsi ei vastannut, että aikuiset kysyvät aina, mitä lapset haluavat tehdä. Lapsien vastauksista nousi esiin, että yleensä aikuiset päättävät, mitä tehdään, mutta välillä myös lapsilta kysytään, mitä he haluavat tehdä. Lapsista kolme oli kuitenkin sitä mieltä, että aikuiset päättävät aina, mitä tehdään.

”Ne aina päättää ite.”

”Ne päättää, joskus ne kysyy multa.”

”Voi itekki päättää, jos haluaa piirtää.”

Kuuntelevatko aikuiset mitä sinulla on sanottavaa?

Lapsista 9 (82%) vastasi aikuisen aina kuuntelevan, mitä sanottavaa heillä on. Lapsista 2 (18%) vastasi aikuisten joskus kuuntelevan. Yksikään lapsi ei kokenut, että aikuiset eivät koskaan kuuntele, mitä sanottavaa lapsilla on. Lapsien vastauksista tuli ilmi, että vuoroa odottamalla ja viittaamalla saa puheenvuoron sekä myös aikuisen luokse menemällä saa aikuiselle sanottua asiansa. Kaksi lapsista kertoi aikuisten joskus olevan kiireisiä tai tekemässä jotakin muuta, ja ei siksi aina kuuntele lapsia.

”Kuuntelee, kun menen aikuisen luokse ja sitte viittaa aamupiiris.”

”Ei ne ihan aina kerkiä, ku niillä on niitä töitä.”

6.3 Turvallinen olo päiväkodissa

Onko sinulla hyvä ja turvallinen olo päiväkodissa?

Lapsista kaikki eli 11 (100%) vastasi, että päiväkodissa on aina hyvä ja turvallinen olo. Kukaan lapsista ei vastannut, että vain joskus tai, että ei koskaan ole hyvä ja turvallinen olo päiväkodissa.

”Aikuselle voi sanoa jos jotakin harmittaa.”

6.4 Mukava toiminta tutkimuspäiväkodissa

Onko ulkoilu päiväkodissa mukavaa?

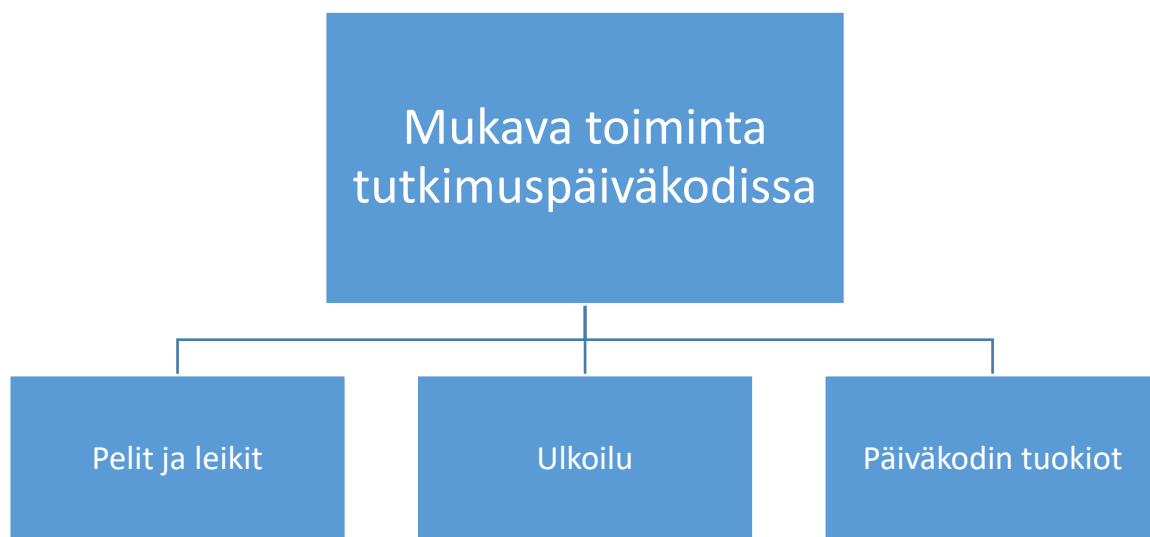
Lapsista 10 (91%) vastasi ulkoilun olevan aina mukavaa. Lapsista 1 (9%) vastasi ulkoilun olevan joskus mukavaa. Yksikään lapsi ei kokenut, että ulkoilu ei olisi koskaan mukavaa. Esimerkkinä ikäväksi koetuista asioista ulkoilussa yksi lapsi mainitsi yksin jäämisen. Mukavaa ulkoilusta teki vapaasti leikkiminen ja mäen laskeminen.

”Se ei oo kivaa, kun joskus jätetään yksin.”

”On kivaa, kun voi leikkiä mitä vaan tykkää.”

Mitkä asiat päiväkodissa ovat mukavia?

Kysymyksen ”Mitkä asiat päiväkodissa ovat mukavia?” vastauksista muodostui 18 pelkistettyä ilmausta, 7 alaluokkaa ja 3 yläluokkaa sekä pääluokka ”Mukava toiminta tutkimuspäiväkodissa”. Alaluokiksi muodostuivat leikkiminen, ulkoilu, leppäminen, liikunta, aikuisten kanssa touhuaminen, pelit sekä askartelu. Näistä muodostuivat kolme yläluokkaa, jotka ovat: pelit ja leikit, ulkoilu ja päiväkodin tuokiot (kuva 1).

Kuva 1. Mukava toiminta tutkimuspäiväkodissa

Yhdeksän lasta yhdestätoista mainitsi mukavaksi asiaksi leikkimisen ja erityisesti kavereiden kanssa leikkimisen. Leikkimiseen yhdistettiin myös ulkoilu.

”Leikkimiset ulkona kavereitten kanssa.”

”Kivaa leikkiä ja laskea liukurilla.”

”Mulla on kivaa pelata pelejä ja ulkomeno.”

Vastauksista tuli esiin päiväkodin tuokioihin ja toimintaan liittyviä asioita, kuten askartelu, aamupiiri, jumppaaminen, lepääminen ja aikuisten kanssa touhuaminen.

”Ja kello ku soi ni sitte pittää juosta aamupiirii ja se on kivaa se”

”No tehä niitä asioita aikuisten kanssa ja kavereitten myös.”

”Piirtäminen ja askartelu on kivoja ja ollaan me välillä käyty kivoilla retkilläki”

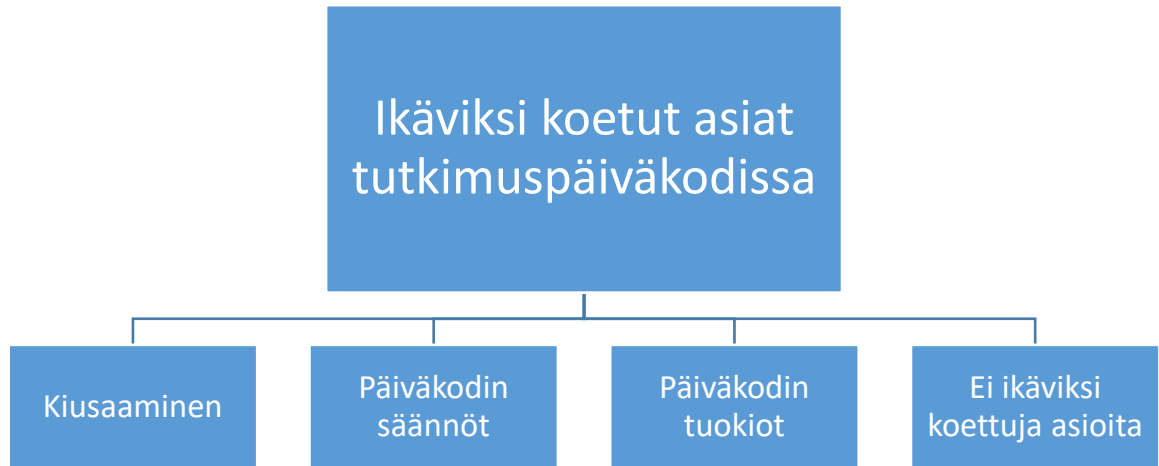
Yhden lapsen vastauksesta nousi esiin kiusaaminen. Lapsi mainitsi mukavaksi asiaksi toisen lapsen kotiinlähdön, jotta saa leikkiä itse rauhassa.

”Kivaa kun tuo lapsen äiti tulee hakee sen päiväkodista.”

6.5 Ikäviksi koetut asiat tutkimuspäiväkodissa

Mitkä asiat ovat ikäviä/ei niin mukavia päiväkodissa?

Kysyttäessä tutkimuspäiväkodin lapsilta, mitkä ovat ikäviä tai ei niin mukavia asioita päiväkodissa, muodostui pelkistettyjä ilmauksia vain 10, sillä vastauksista nousi monia samoja asioita esille. Nämä pelkistetyt ilmaukset ovat kiusaaminen, yksin jääminen, epämieleiset leikit, ei ole mitään ikävää, askarteleminen, ei saa itse päättää tekemistä, toisten lasten pelottelu, pahojen ruokien maistaminen, nukkuminen sekä töniminen. Näistä muodostui neljä alaluokkaa: kiusaaminen, päiväkodin säännöt, päiväkodin tuokiot sekä ei ikäväksi koettuja asioita (kuva 2).

Kuva 2. Ikäviksi koetut asiat tutkimuspäiväkodissa

Viisi lasta eli melkein puolet haastateltavista kertoi yhdeksi ikäväksi asiaksi päiväkodissa kiusaamisen. Se koettiin kaikista ikävimmäksi asiaksi päiväkodissa. Kiusaaminen tuli heti ensimmäisenä ikävänä asiana useamman lapsen kohdalla. Kiusaamisen eri muodoista tuli esiin töniminen, leikistä ulos jättäminen sekä toiselle rumasti sanominen. Useamman lapsen kohdalla kiusaaminen tuli esille erityisesti ulkoillessa.

”No se on tylsää ku toiset kiusaa, pihalla ainaki jättää yksin leikistä.”

”Ne jotkut asiat ei oo kivoja, ne jotka tönii.”

”Tyhmää on ku kiusataa.”

Päiväkodin sääntöihin sekä päiväkodin tuokioihin liittyviä asioita nousi myös esille useamman lapsen kohdalla. Näissä kahdessa alaluokassa oli kuitenkin enemmän hajontaa kuin kiusaamisen kohdalla. Lapsien nostamat asiat liittyivät päiväkodin sääntöihin, toimintaan sekä erilaisiin tuokioihin, mutta asiat olivat jokaisen lapsen kohdalla erilaisia. Ikäväksi koettuja asioita olivat muun muassa nukkuminen, askartelun pakko ja pahojen ruokien maistaminen.

” Tylsää, kun aina ei saa tehdä sitä mitä haluaa.”

”Mä en haluais askarrella, mut sitä pittää tehdä.”

”Askartelu on ainaki vähä tylsää.”

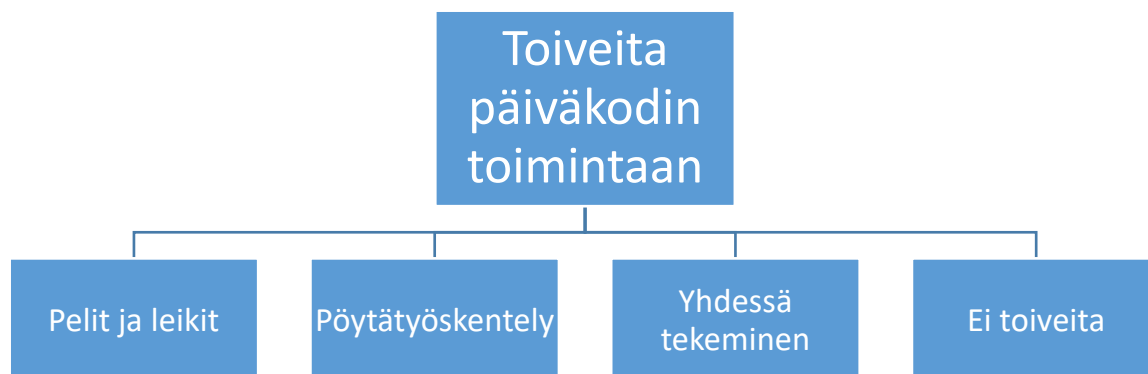
”Mä en tykkää syyä pahoja ruokia, ku niitä on pakko maistaa.”

Kaksi lasta koki, että päiväkodissa ei ole ikäviä asioita, vaan päiväkodissa tehdään heidän mielestään vain mukavia asioita.

6.6 Toiveita päiväkodin toimintaan

Mitä asioita haluaisit, että päiväkodissa tehdään?

Kysyttäessä lapsilta asioista, mitä he haluaisivat, että päiväkodissa tehdään, vastauksista muodostui 16 pelkistettyä ilmausta. Näistä muodostui 9 alaluokkaa: pelaaminen, leikkiminen, yhdessä tekeminen, rakentelu, askartelu, maalaaminen, piirtäminen, laskeminen ja kaikki on jo mielekästä. Näistä muodostui neljä yläluokkaa, jotka ovat pelit ja leikit, yhdessä tekeminen, pöytätyöskentely sekä ei toiveita (kuva 3).

Kuva 3. Toiveita päiväkodin toimintaan

Toiveita päiväkotiin liittyen kysyttäessä nousi leikkiminen esille monien lapsien kohdalla. Lapset kuitenkin kokivat, että leikkimistä on tarpeeksi. Lisätoiveita kuitenkin tuli esimerkiksi yhdessä tekeminen kuten pelaaminen ja rakentelu. Kaksi lasta mainitsivat erikseen aikuisen kanssa pelaamisen toiveeksi. Useampi poika toivoi palikoilla ja legoilla rakentelua enemmän, kun taas tytöt toivoivat enemmän pelaamista sekä pöytätyöskentelyä, kuten piirtämistä ja askartelua.

”Mä haluisin et täällä pelattais yhdessä.”

”Noo mie haluisin, että siel tehtäs semmosia juttuja että pelataan pelejä ja leikitään.”

”Piirtää ja askarrella ois kivaa.”

”Tykkäisin tehdä palikoilla ja rakentaa legoilla.”

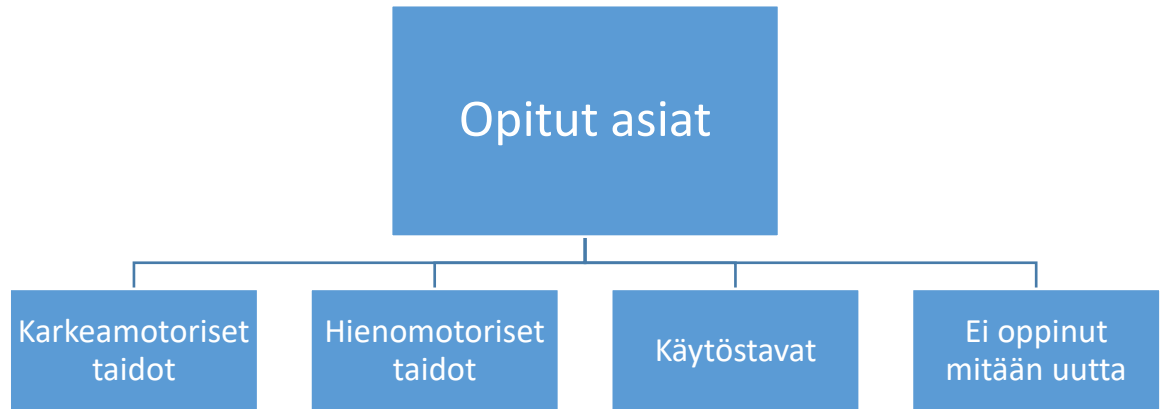
Kahden lapsen mielestä päiväkodissa tehdään jo heistä kivoja asioita. He kokivat, että heistä kivoja asioita myös tehdään päiväkodissa tarpeeksi, eli heillä ei ollut lisätoiveita.

”Tääl tehää kaikkee kivaa jo.”

6.7 Päiväkodissa opitut asiat

Oletko oppinut jotakin uutta päiväkodissa?

Kysyttäessä lasten oppimiskokemuksista, vastauksista muodostui 12 pelkistettyä ilmaisua. Näistä syntyi 4 alaluokkaa, jotka ovat karkeamotoriset taidot, hienomotoriset taidot, käytöstavat sekä ei oppinut mitään uutta (kuva 4).

Kuva 4. Opitut asiat

Lapset kertoivat oppineensa päiväkodissa karkeamotorisia taitoja, kuten tekemään kuperkeikan, kärrynpyörän sekä heittämään palloa. Myös hienomotorisia taitoja lapset mainitsivat oppineen, kuten kirjoittamaan nimen ja rakentamaan palikoista tornin.

”No silloin pienempänä mä en osannu ihan kaikkea, mut nyt mä osaan. Kirjotan jo mun nimen.”

”Oon ainki oppinu kuperkeikkaa.”

”Sitä jotain semmonen tornin tekemää palikoilla.”

Kaksi lasta mainitsi oppineensa käyttäytymistapoihin liittyviä asioita: käyttäytyä kunnolla, jonottaa sekä odottaa omaa vuoroa.

”Sitä, että pitää olla kilttinä ja odottaa, että saa luvan, sitte vasta saa.”

Kolme lapsista vastasi, ettei ole oppinut päiväkodissa mitään uutta.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Varhaiskasvatuksen laatu on jatkuvasti nykypäivänä esillä. Päiväkotien toimintaa pyritään kehittämään jatkuvasti. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli antaa lasten arvioida päivähoiton laatua eli heidän viihtyvyyttään sekä osallisuutta päiväkodissa. Teoriaosuudessa kerrotun laadunarviointimallin eri laatutekijöistä tässä opinnäytetyössä keskityttiin kahteen laatutekijään eli prosessitekijöihin ja vaikutavuustekijöihin. Lasten mielipiteen ja näkemyksien kartoittaminen itsessään lisäsi lasten osallisuutta, kun lapset saivat äänensä kuuluviin. Lasten vanhempien tyytyväisyyttä kartoitetaan päiväkodeissa säännöllisesti, mutta koin tärkeäksi saada tietoon lasten ajatuksia päivähoidosta. Lapset tietävät parhaiten, millaista päiväkodissa oleminen on, sillä ovathan he päiväkodin ensisijaisia asiakkaita. Tämä opinnäytetyö koskee ainoastaan kyseistä päiväkotia eli sen pohjalta ei voida tehdä yleistyksiä asioista. Tuloksia voidaan hyödyntää tietynlaisissa jatkotutkimuksissa esimerkiksi tutkittaessa yleisesti 4–5-vuotiaiden lasten viihtymistä päiväkodissa.

Halusin selvittää haastatteluilla, miten päiväkodin lapset viihtyvät tällä hetkellä päiväkodissa sekä miten heidän osallisuutensa toteutuu päiväkodissa. Yksi tärkeä tarkoitus haastatteluilla oli parantaa lasten osallisuutta, kun he saivat kertoa oman mielipiteensä ja saivat kokea tulleeensa kuunnelluiksi. Haastatteluissa lapsille kerrottiin, ettei kysymyksiin ole oikeita vastauksia, vaan haluan lapsien kertoavan oman mielipiteensä asioihin.

Opinnäytetyön tulokset osoittivat päiväkodin olevan turvallinen ja mukava paikka lapsille. Lapset eivät kokeneet turvattomuutta eikä lapsista kukaan kokenut, että päiväkodissa olisi ikävää ja nämä ovat tärkeitä asioita lasten viihtymisen kannalta. Ei itsekään olisi mukava mennä paikkaan, missä on turvaton ja ikävä olo. Lapsilla on päiväkodissa leikkikavereita ja he saavat useimmiten itse valita leikkikaverinsa, joskus kuitenkin mieluinen leikkikaveri oli poissa päiväkodista tai aikuinen vaikutti leikkikaverin valintaan. Tällaiset tilanteet ovat päiväkodissa arkea, joten lasten onkin hyvä välillä oppia leikkimään myös toisten lasten kanssa, ettei päiväkotipäivän sujuminen ole kiinni toisen lapsen läsnäolosta. Lapset kokivat

päiväkodin toiminnan mielekkääksi ja tätä voidaankin pitää yhtenä syynä siihen, miksi päiväkotiin tultiin yleensä mielellään.

Lasten viihtymistä päiväkodissa kartoitettiin kysymyksillä ”Onko päiväkotiin kiva tulla, Onko sinulla kavereita päiväkodissa, Tehdäänkö päiväkodissa asioita, joista tykkäät, Onko päiväkodissa sinua kiinnostavia pelejä/leluja, Saatko leikkiä tarpeeksi päiväkodissa ja Onko ulkoilu päiväkodissa mukavaa?”. Tulokset osoittivat lasten viihtyvän pääsääntöisesti hyvin päiväkodissa. Tästä kertoo se, että lapset tulevat yleensä mielellään päiväkotiin, sieltä löytyy leikkikavereita sekä siellä tehdään yleensä mielekkäitä asioita.

Lasten vastauksista päätellen syyt siihen, miksi lapsi joskus haluaisi jäädä mieluummin kotiin kuin mennä päiväkotiin, eivät liittyneet päiväkotiin tai sen toimintaan. Syytä olivat lapsen väsymys ja kotona olemisen mielekkyys, joista kumpikaan ei liity suoranaisesti päiväkotiin. Leikkikaverin puuttumisen selitykseksi nousi muun muassa kaverin poissaoleminen päiväkodista sekä se, että lapsi haluaa leikkiä joskus yksin. Näistä huomaa, että syyt kavereiden puuttumiselle eivät yleensä liity siihen, ettei toinen lapsi haluaisi ottaa kaveria leikkiin mukaan. Joskus syynä on kuitenkin myös toisten lasten syrjintä, sillä yksi lapsi mainitsi muiden lasten jättävän hänet ulos leikistä.

Lapset kokivat päiväkodissa yleensä tehtävän sellaisia asioita, mistä he pitävät. He kertoivat, että joskus täytyy kuitenkin esimerkiksi askarrella, vaikka lapsi haluaisi tehdä jotakin muuta, kuten leikkiä. Elämässä joutuu kuitenkin tekemään myös sellaisia asioita, mistä ei välttämättä pidä, niin on hyvä jo pienestä pitäen oppia, että tällaisiakin asioita saattaa joutua tekemään. Päiväkodissa on hyvä oppia käsittelemään vastoinkäymisiäkin. Yleensä toiminta päiväkodissa oli kuitenkin kaikkien lasten mielestä mukavaa.

Erilaisia leluja ja pelejä päiväkodista löytyy yleisesti tarpeeksi, mutta välillä tulee riitaa suosituimmista leluista ja niitä lapset toivoivat lisää. Lapsille on kuitenkin hyväksi oppia jakamaan leluja ja tottumaan, että aina ei saa kaikkea mitä itse haluaisi. Tällaiset asiat toimivat oppimisenpaikkoina. Leikkiaikaa lapset kokivat olevan yleensä riittävästi, mutta välillä leikit täytyi keskeyttää ja ruveta siivoamaan. Yksi

lapsi kertoi, että haluaisi päiväkodissa leikittävän koko päivän. Tällaiset ideatkin kannattaa päiväkodin henkilökunnan ottaa harkintaan. Tällaisten lapsilta suoraan tulevien ideoiden toteuttaminen lisää lasten osallisuutta, niin kuin uuden varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteena on.

Ulkoilu päiväkodissa koettiin mielekkääksi muiden paitsi yhden lapsen mielestä. Syyksi nousi lapsen yksin jääminen ulkoleikeissä. Syy ei liity suoraan ulkona olemisen epämielekkyyteen, vaan syynä tässä tapauksessa oli leikeistä ulosjääminen. Se miksi lapsi mainitsi juuri ulkona yksinjäämisen voi johtua esimerkiksi siitä, että ulkona ollessa aikuiset eivät välttämättä aina huomaa isolla piha-alueella lapsen pahaa mieltä ja yksin jäämistä, ellei lapsi itse osaa tulla siitä kertomaan. Asiaa voidaan yrittää parantaa sillä, että aikuiset ovat vieläkin tarkkaavaisempia ja liikkuvat ympäri piha-alueita.

Turvallisuus on päiväkodissa tärkeässä asemassa ja tuloksista huomaa, että kaikki lapset kertoivat päiväkodissa olevan aina turvallista. Lapset kertoivat voinansa kertoa aikuisille, jos toinen lapsi kiusaa tai jokin asia harmittaa. Tämä kertoo lasten luottavan aikuisiin ja kokevan saavansa heiltä apua. Lapset kokivat aikuisten lähes aina kuuntelevan, mitä sanottavaa lapsilla on. Viittaamalla tai aikuisen luokse menemällä saa lasten sanoin aikuisen kuuntelemaan. Lapset kertoivat, että joskus aikuisten kiireen vuoksi aikuinen ei kuitenkaan kerkeä kuuntelemaan lapsen asiaa.

Kysyttäessä mukavista asioista päiväkodissa, nousi esiin useita päiväkodin toimintaan liittyviä asioita, kuten aamupiiri, askartelu ja jumppaaminen. Tämän perusteella voi tehdä johtopäätöksen, että lapset pitävät päiväkodin järjestetyistä tuokioista sekä siitä, että saavat tehdä asioita aikuisten läsnä ollessa. Muutama lapsi mainitsi haastatteluissa toiveeksi aikuisten kanssa pelaamisen. Yksi lapsi toivoi aikuisia olevan enemmän, perustellen sen sillä, kun aikuiset ovat hänen mielestään niin mukavia. Lapsen toiveena oli aikuisten lisääminen, mutta perustelu ei kuitenkaan suoraan liittynyt pulaan aikuisista tai, että lapsi olisi kokenut, ettei aikuisella ole aikaa. Lapsi vaan pitää aikuisista niin paljon, että toivoi heitä

lisää. Mukavimmaksi asiaksi päiväkodissa vastausten perusteella nousi leikkiminen, erityisesti kavereiden kanssa leikkiminen. Myös pelaaminen toisten lasten tai aikuisen kanssa koettiin mukavaksi. Ulkoilu ja ulkoleikit nousivat myös usein vastauksista esille. Yksi lapsi koki toisen lapsen kotiinlähdön mukavaksi. Tästä voidaan päätellä lapsen kokevan tämän toisen lapsen läsnäolon negatiiviseksi asiaksi. Taustalla voidaan olettaa olevan kiusaamista tai jotakin muuta, mikä aiheuttaa lapselle pelon tai välttelevän käytöksen tätä toista lasta kohtaan. Kyseinen lapsi kertoi aikuisten kuitenkin puuttuvaan kiusaamiseen, joten asia on ainakin osittain aikuisten tiedossa ja näin ollen asiaan voidaan pyrkiä saamaan ratkaisu.

Ikäväksi koettuja asioita kysyessä, nousi esiin useasti kiusaaminen. Kiusaamisen muotoja oli erilaisia, oli fyysistä sekä henkistä kiusaamista. Kiusaamisen yhteydessä mainittiin useamman kerran ulkoilu. Vaikka aikuisten kerrottiin puuttuvan kiusaamiseen, silti sitä tapahtuu ja lapset kokevat sen ikävänä asiana. Kiusatuksi tulleet lapset osasivat nimetä kiusaajansa, mistä voidaan päätellä, että kiusaamista ei tapahdu yleensä laajalla mittakaavalla vaan kiusaajina ovat usein sama tai samat henkilöt. Kiusaamisen lisäksi ikävinä asioina pidettiin päiväkodin toimintaan ja sääntöihin liittyviä asioita kuten nukkuminen sekä ruokien maistamisen pakko. Askartelu nousi muutaman lapsen kohdalla ikäväksi asiaksi. Lapsen on hyvä oppia, että kaikkia ei kuitenkaan voida aina miellyttää, etenkin isoissa ryhmissä ja ikäviäkin asioita saattaa joutua tekemään. Myös yhteisten sääntöjen noudattaminen on tärkeä opeteltava asia. Ikävien asioiden kohdalla asian tekemisen tärkeys täytyy vain perustella lapsille. Vaikka vastauksista nousi useita ikäväksi koettuja asioita esille, kaksi lasta kuitenkin kokivat, ettei päiväkodissa ole lainkaan ikäviä asioita. Mieluisien ja ikävien asioiden vastauksia tarkastellessa huomasi eron sukupuolien välillä. Yhtenä esimerkkinä askartelu; useammat pojat kokivat askartelun ikäväksi asiaksi, kun taas tytöt mainitsivat sen mukavana asiana. Tämän tarkemmin sukupuolten välisiin eroihin ei keskitytty.

Lasten osallisuuden toteutumista kartoitettiin kysymyksillä ”Saatko itse valita kenen kanssa leikit päiväkodissa sekä Kysyvätkö aikuiset teiltä lapsilta, mitä te haluatte tehdä päiväkodissa?”. Haastattelujen perusteella lapset saavat lähes aina

itse valita leikkikaverinsa. Tämä tarkoittaa, että lapsilla on mahdollisuus itsenäiseen päätöksentekoon leikkikaverin valinnassa. Yksi lapsi kertoi saavan vain joskus valita leikkikaverinsa, sillä välillä aikuinen valitsee leikkikaverin lapselle. Muut lapset kertoivat saavansa aina valita oman leikkikaverinsa. Aikuiset pyrkivät saamaan lapsia uusiin kaveriporukoihin ja vaihtelemaan lasten leikkikavereita. Jos lasta ei oteta leikkiin mukaan, on aikuisen puuttettava tilanteeseen. On ymmärrettävää, että aikuinen valitsee joskus lapsen puolesta leikkikaverin, tällöin lapsi joutuu kohtaamaan erilaisia persoonia. On kuitenkin tärkeää, että lapset saavat myös itse valita leikkikaverinsa, jotta lapset pääsevät itse tekemään päätöksiä. Tilanteissa, missä kaverin valinnassa tulee ongelmia, on aikuisen hyvä ohjata leikkikavereiden valinnassa.

Lapsilta kysyttiin myös, kysyvätkö aikuiset lapsilta, mitä lapset haluavat päiväkodissa tehdä. Valtaosa lapsista koki aikuisten joskus kysyvän heidän mielipidettään ja muutama lapsi koki, ettei aikuiset koskaan kysy heiltä. Suurin osa lapsista ei osannut kertoa tai ei muistanut, onko näitä toivottuja asioita tehty. Muutama lapsi mainitsi, että ovat myös tehneet näitä asioita mitä heiltä on kysytty, esiin nousi esimerkiksi värittäminen. Esiin nousi kuitenkin vain asioita, joita lapset yleensä tekevät yksin, mutta kenenkään lapsen vastauksesta ei tullut ilmi, että olisi toteutettu mitään isompaa, yhteistä toivottua asiaa, kuten jokin tietty askartelu tai jumppa. On hyvä, että lapsilta kysytään edes pieniä, yksittäisiin hetkiin ja lapsiin liittyviä toiveita, mutta lasten osallisuutta voidaan vielä parantaa kysymällä lasten toiveita päiväkodin tuokioihin ja toimintaan laajemmin. Yksi mahdollisuus on esimerkiksi järjestää lasten toiveviikko. Näin lapset pääsisivät osallistumaan päiväkodin toiminnan suunnitteluun.

Osallisuuden toteutumiseen ei kuitenkaan riitä vain ajatusten ja toiveiden julkituonti, vaan näitä toiveita tulisi myös toteuttaa. Jotta lasten osallisuus toteutuisi täydellisesti, tulisi lapset ottaa mukaan projektin jokaiseen vaiheeseen niin kuin aiemmin lasten osallisuudessa kerrottaessa tuli ilmi. Ideointina voisi toimia juuri-kin tämä lapsilta kysyminen, suunnitteluvaiheessa ja päätöksenteossa lasten kanssa yhdessä mietittäisiin tarkemmin asian toteutustapaa ja lyötäisiin se luk-

koon esimerkiksi äänestämällä. Seuraavana vaiheena on itse toimintaan osallistuminen ja toiminta eli lapset pääsevät toteuttamaan tätä yhdessä suunniteltua toimintaa. Viimeiseksi lasten kanssa yhdessä arvioitaisiin toimintaa muun muassa, miten toiminta sujui ja oliko se lapsista mukavaa, mikä oli ja mikä taas ei. Myöskin elokuussa voimaan tullut uusi varhaiskasvatussuunnitelma velvoittaa otamaan lapset mukaan toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Aikuisella on suuri rooli lasten osallisuuden toteutumisessa ja on aikuisista kiinni, onko lapsilla mahdollisuus vaikuttaa päiväkodintoimintaan vai ei. Aikuinen on vastuussa lasten osallisuuden toteutumisesta.

Lasten toiveita kysymällä ja niitä toteuttamalla osallistetaan lapsia. Kysyttäessä lasten toiveita päiväkotiin liittyen, nousi esiin pelit ja leikit. Lapset ovat useammassa kysymyksessä kertoneet mieleiseksi asiaksi leikkimisen ja pelaamisen. Lapset kokivat kuitenkin leikkimisaikaa olevan yleensä tarpeeksi, joten tämä toive toteutuu jo päiväkodin toiminnassa. Vastauksista nousi kuitenkin lisätoiveena yhdessä tekeminen kuten yhdessä pelaaminen. Tarkemmin kysyessä, lapset tarkoittivat yhdessä tekemisellä aikuisten kanssa tekemistä. Toiseen kysymykseen, missä kysyttiin mukavia asioita, tuli muutama toive esille; aikuisen kanssa pelaaminen sekä se, että aikuisia olisi päiväkodissa enemmän. Lapset selvästi nauttivat aikuisten kanssa yhdessä tekemisestä ja aikuisten läsnäoloa toivotaan lisää. Laadunarviointimallin laaduntekijöistä prosessitekijöissä aikuisten ja lasten keskinäisen vuorovaikutuksen vaikutusta pidetäänkin yhtenä päivähoiton laadun kriteerinä. Monien lasten vastauksista nousi esille pöytätyöskentelyyn liittyviä toiveita, kuten maalaaminen ja piirtäminen. Yksi lapsi toivoi myös lisää laskemista. Kahdella lapsella ei ollut mitään toiveita päiväkodintoimintaan, toisen lapsen sanoin ”Tääl tehää kaikkee kivaa jo”. Tämänkin kysymyksen vastaukset vain vahvistavat sitä, että lapset viihtyvät hyvin päiväkodissa.

Halusin viimeisenä kysymyksenä kysyä lapsilta, mitä he ovat oppineet päiväkodissa. Laadunarviointimallin laaduntekijöistä vaikuttavuustekijät pitävät sisällään juurikin lapsen oppimisen ja kehityksen. Päiväkodissa opituiksi asioiksi lapset kertoivat karkeamotoriikkaan liittyviä taitoja kuten kuperkeikanteko, hienomotoriik-

kaan liittyviä taitoja kuten nimenkirjoittaminen sekä käytöstavat kuten oman vuoron odottaminen. Lapsista huokui ylpeys opittuja asioita kerrottaessa. Muutama lapsista kertoi, etteivät ole oppineet mitään uutta päiväkodissa. On mahdollista, että lapsilla ei haastattelutilanteessa muistunut mieleen päiväkodissa opittuja asioita, joten he vastasivat, etteivät ole oppineet mitään. Opittuja asioita kysymällä sain lapset miettimään, mitä he ovat päiväkodissa tehneet ja onko jokin asia, mitä he eivät ennen osanneet tehdä. Lapset jotka kokivat oppineensa jotakin, saivat myös tuntea onnistumisen tunteen kertoessaan opituista asioista.

Kun tuloksia verrataan aikaisempien tutkimuksien tuloksiin, löytyy useita yhtäläisyyksiä. Jokaisen aikaisemmin mainitun tutkimuksen tuloksissa tuli ilmi, että lapset viihtyvät pääsääntöisesti hyvin päiväkodissa. Voidaankin todeta, että yleisesti lapset viihtyvät päiväkodissa hyvin, muuallakin kuin vain Sodankylässä. Teija Männyn (2016) pro gradussa nousi esille useita yhtäläisyyksiä tämän tutkimuksen tuloksiin verrattaessa. Molemmissa lapset nostivat erityisesti leikkimisen tärkeänä ja mielekkäänä asiana päiväkodissa. Myös kavereiden ja aikuisten rooli oli tärkeässä asemassa molemmissa tutkimuksissa. Sen sijaan negatiivisena asiana viihtyvyyttä ajatellen molemmissa tutkimuksissa nousi esille kiusaaminen.

Tutkimus toteutettiin haastattelemalla lapsia, mikä on havainnoinnin lisäksi oikeastaan ainut mahdollinen keino kerätä tutkimusaineistoa lapsilta. Opinnäytetyössä haluttiin nimenomaan saada tietoon lasten omat kokemukset päiväkodista, sillä kukaan muu ei voi kertoa lapsen kokemuksista paremmin kuin lapset itse. Omat haasteensa lasten haastattelussa on, mutta tätä kyseistä tutkimusta tehdessä, haastattelija oli lapsille jo ennestään tuttu, mikä varmasti helpotti ainakin osan lapsien haastattelutilannetta. Haastattelukysymyksistä osa oli monivalintakysymyksiä ja osa avoimia kysymyksiä. Lapsilta pyrittiin kuitenkin saamaan myös monivalintakysymysten kohdalla perusteluja vastaukselle, jotta varmistettiin, että lapset ovat oikeasti ymmärtäneet kysymyksen oikein ja tiedostaneet, mitä he kysymykseen vastasivat.

Tutkimustuloksia analysoidessa nousi esiin mielteitä liian suppeasta otannasta. Tutkimuspäiväkodissa 4–5-vuotiaita lapsia oli yhteensä 38 ja niistä haastateltiin

11 lasta. Pienellä otannalla on kuitenkin syynsä, resursseja ei ollut kaikkien lasten haastattelemiseen ja osa huoltajista ei palauttanut lupalappua. Otannan ollessa pieni, jo yhden tai kahden lapsen eriävä mielipide näkyy tuloksissa. Pohdinnan aiheeksi nousi myös se, että kuinka esimerkiksi lasten sen hetkinen mieliala vaikuttaa lasten antamiin vastauksiin. Myös tietyllä päivällä tai hetkellä voi olla vaikutusta lasten vastauksiin; jos lapsella on ollut vaikea aamu tai ruoka ei ole ollut mieleistä, voi lapsi vastata kysymyksiin tämän vuoksi negatiivissävytteisesti, kun päivä on ollut ikävä. Pienilläkin asioilla voi olla merkitystä. Itse tällaisille asioille ei kuitenkaan mahda tutkijana mitään. Tietenkin pyrin luomaan mukavan haastattelutilanteen, mutta välttämättä se ei riitä poistamaan ikäviä seikkoja mielestä.

Monille lapsille on tyypillistä vastata usein kysymyksiin melko lyhyesti, mikä johti siihen, että jouduin kysymään lisäkysymyksiä saadakseni kysymykseen vastauksen. Pohdinnan aiheeksi nousikin, että miten tämä vaikuttaa lasten vastauksiin, sillä lisäkysymysten myötä tilanteesta saattaa muodostua kuulustelutyyppinen, mikä tuskin ainakaan innostaa lasta miettimään asiaa tarkemmin. Lisäkysymykset mietittiin kuitenkin tarkkaan, ettei lapsia tulisi johdateltua mihinkään suuntaan.

Tutkimuksen molempiin pääkysymyksiin saatiin vastaukset eli mikään tavoite ei jäänyt ratkaisematta. Ensimmäisen tutkimuskysymyksen avulla haluttiin selvittää lasten viihtymistä tutkimuspäiväkodissa. Tulosten perusteella lapset viihtyvät tutkimuspäiväkodissa pääsääntöisesti hyvin. Lapset tulevat sinne mielellään, siellä on leikkikavereita sekä mielekkäitä leluja ja leikkimisaikaa on hyvin. Päiväkodin toiminta on tulosten perusteella lapsille mielekästä, lapset tulevat kuulluiksi ja lapsilla on päiväkodissa turvallinen ja hyvä olla. Toiveina lapsilta nousi aikuisten kanssa yhdessä tekemisen lisääminen. Kaikista mieleisimpänä asiana nousi esille leikkiminen ja eritoten toisten lasten kanssa leikkiminen. Myös aikuisten tärkeys lapsille tuli esiin vastauksista. Ikävänä asiana esille nousi kiusaaminen. Kiusaamista ei kuitenkaan tutkimuksen perusteella tapahdu laajassa mittakaavassa. Toisella tutkimuskysymyksellä haluttiin kartoittaa osallisuuden toteutumista tutkimuspäiväkodissa. Tulosten perusteella osallisuutta tulisi lisätä ottamalla lapset toiminnan suunnitteluun sekä toteutukseen enemmän mukaan. Lapset kuitenkin

saivat yleensä aina itse valita leikkikaverinsa, mikä on osallisuuden kannalta hyvä asia.

8 POHDINTA

Opin itse työtä tehdessä paljon muun muassa lasten haastattelemisesta, lasten tavasta kertoa asioita sekä tutkimuksen tekemisestä. Oli mielenkiintoista kuulla lasten kertomia asioita päiväkotiin liittyen. Sain myös opinnäytetyötä tehdessä vinkkejä työelämään varhaiskasvatuksen parissa. Yhtenä tavoitteena työssä oli oman tietouden lisääminen varhaiskasvatuksesta ja tämä tavoite täyttyi. Sain uutta tietoa niin teorian pohjalta kuin suoraan lapsiltakin.

Opin myös paljon itsestäni, mikä on tyypillinen tapa minulle hoitaa tietyt asiat ja mitä minun tulisi tavoissani parantaa. Opin ettei tutkimuksia tehdessä kannata pitää pidempiä taukoja. Tauon jälkeen on vaikea päästä takaisin kiinni työhön ja muistella, mitä oli aiemmin ajatellut työhön liittyen vielä tehdä. Opin myös kuinka paljon saa aikaa kulumaan ulkonäköseikkojen muokkaamiseen sekä työn viimeistelyyn.

Opinnäytetyön tekeminen alkoi aiheen pohdinnasta. Aihe löytyi melko helposti, kun sain valmiin idean työharjoittelupaikastani. Tämän jälkeen alkoi vaikeampi osuus eli aiheen tarkempi miettiminen ja rajaaminen: mitä kaikkea haluan tutkimukseen sisältyvän? Tutkimussuunnitelmaa tehdessä tuli mietittyä aiheen rajausta lisää ja sitä, että mitkä ovat ne tutkimuskysymykset, mihin tutkimuksella halutaan etsiä vastaukset. Kaksi selkeää aihetta nousi muita enemmän esille ja päätin keskittyä niihin: päiväkodissa viihtyminen sekä osallisuus. Päiväkodissa viihtymisellä kartoitettiin asiakastyytyväisyyttä ja osallisuutta haluttiin kartoittaa uutta varhaiskasvatussuunnitelmaa silmällä pitäen. Nämä aiheet koin selkeiksi aiheiksi. Aihe ei mielestäni ollut liian laaja eikä suppea. Tutkimuskysymyksillä saatiin paljon uutta tietoa päiväkodille.

Päiväkodissa lapsia oli paljon, joten piti miettiä, keitä kaikkia haastattelen, jotta saan mahdollisimman informatiivista tietoa. Resurssijakaan ei hirveästi ollut käytössä, joten määrääkin piti rajata. Haastattelulomakkeen miettiminen oli melko haastavaa. Oli mietittävä, mitkä kysymykset ovat olennaisia aiheen kannalta sekä, miten kysymykset tulisi muotoilla, jotta lapset ymmärtäisivät kysymykset oikein. Oli myös tärkeää muotoilla kysymykset niin, että ne eivät johdattele lapsia mihinkään suuntaan. Itse haastattelutilanteet olivat rentoja ja mukavia hetkiä. Lapset tulivat mielellään haastatteluun. Yllätyin joidenkin lasten kohdalla, kuinka vähäsanaisia he ovat, kun taas toiset lapset saattoivat puhua taukoamatta aiheesta kuin aiheesta.

Tulosten purkaminen heti haastattelujen jälkeen oli järkevää ja sai työmäärän tuntumaan sopivalta. Aineiston analysointi oli enemmän aikaa vievää, mutta mielenkiintoista. Koinkin, että tutkimusaiheen mielekkyys vaikutti paljon työn tekemisen mukavuuteen ja motivaatioon. Itselleni vaikein asia opinnäytetyötä tehdessä oli opinnäytetyön looginen jäsentely, informatiivisten otsikoiden keksiminen sekä ylimääräisten asioiden karsiminen eli viimeistelytyö. Kaiken kaikkiaan tämän opinnäytetyön tekeminen oli pitkä, mutta opettavainen prosessi.

LÄHTEET

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. 9., uudistettu painos. Porvoo: Edita Publishing Oy.

Heikkilä, T. Kvantitatiivinen tutkimus. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf> [viitattu 3.9.2017].

Hujala, E. & Turja, L. 2016. Varhaiskasvatuksen käsikirja. 3., päivitetty painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Ikonen, E. & Silventoinen, R. 2011. Lapset arvioimassa päivähoiton laatua – haastattelututkimus espoolaisen päiväkodin 5-6-vuotiaille lapsille. Opinnäytetyö. Saatavissa: https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/36755/Ikonen_Elina.Silventoinen_Riika.pdf?sequence=1 [viitattu 8.3.2017].

Kopperi, H. 2014. Päivähoidon laatu lasten arvioimana – kartoittava tutkimus lasten kurjina pitämistä asioista sekä heidän yleisestä viihtymisestä päiväkodissa. Pro gradu -tutkielma. Saatavissa: <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/45241/paivahoi.pdf> [viitattu 8.3.2017].

Lapsen oikeuksien sopimus lyhennettynä. Unicef. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.unicef.fi/lapsen-oikeudet/sopimus-lyhennettyna/> [viitattu 26.2.2017].

Mänty, T. 2016. ”EI TARVII MITÄÄN, KUN ON NIIN KIVAA JO NÄIN” Lasten ajatuksia päivähoitosta. Pro gradu -tutkielma. Saatavissa: <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/50241/URN%3ANBN%3Afi%3Aju-201606093011.pdf?sequence=1> [viitattu 8.3.2017].

Paulaharjun päiväkotit. Sodankylä. Pedanet. WWW-dokumentti. Saatavissa:

<https://peda.net/sodankyla/varhaiskasvatus/p%C3%A4iv%C3%A4hoito/pp> [viitattu 23.9.2017].

Puolistrukturoitu haastattelu. Virsta. Haastattelutavat. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.stat.fi/virsta/tkeruu/04/02/> [viitattu 4.3.2017].

Roos, P. 2016. Mitä Kuuluu? Lapsen kertomukset ja osallisuus päiväkotiarjessa. Vaasa: Waasa Graphics Oy.

Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. 2005. Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Sodankylän kunnan varhaiskasvatussuunnitelma. 2014. PDF-dokumentti. Saatavissa:

<https://peda.net/sodankyla/varhaiskasvatus/nimet%C3%B6n-f97c/v2:file/download/d4ea1ccd73f661b45ec2e20ceee039026d4e5e72/Varhaiskasvatussuunnitelma%202014.pdf> [viitattu 5.3.2017].

Strukturoitu ja puolistrukturoitu haastattelu. KvaliMOTV. WWW-dokumentti. Saatavissa: http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_3.html [viitattu 4.3.2017].

Suomen perustuslaki. 11.6.1999/731

THL. 2016a. Hyvinvointi ja terveyserot. Osallisuus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus> [viitattu 26.2.2017].

THL. 2016b. Lastensuojelun käsikirja. Lapsen osallisuus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/lasten-osallisuus> [viitattu 26.2.2017].

Tiedon analysointi. Verne. Liikenteen tutkimuskeskus. Tampereen teknillinen yliopisto. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.tut.fi/verne/tutkimusmenetelmat/tiedon-analysointi/> [viitattu 8.3.2017].

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5., uudistettu painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Varhaiskasvatustilaki 19.1.1973/36

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2016. Opetushallitus. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf [viitattu 26.2.2017].

TUTKIMUSLUPAHAKEMUS

Anniina Laari
anniina.laari@edu.xamk.fi
Sosionomi (AMK)

TUTKIMUSLUPAHAKEMUS

Opinnäytetyö

20.3.2017

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu
Pääskysentie 1
48220 Kotka

Ohjaaja Harri Mäkinen
harri.makinen@xamk.fi

Haastattelututkimus

Toteutan opinnäytetyöhön kuuluvan haastattelututkimuksen aiheesta Lapsien mielipiteen kartoitusta päiväkodissa olosta maaliskuun ja huhtikuun aikana So-dankyläläisessä päiväkodissa, Paulaharjun Päiväkodissa. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää 4-5 vuotiaiden lasten mielipidettä päiväkodissa olosta. Pysin haastattelemaan noin 15 lasta. Tutkimuksessa pyritään saamaan kuva siitä, millaisena lapset kokevat päiväkodin. Opinnäytetyön tarkoitus on antaa tutkimuspäiväkodille tietoa myös siitä, mitä lapset toivovat päiväkodilta ja miten lasten osallisuus toteutuu päiväkodissa.

Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössä on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Tutkimusaineisto kerätään haastatteleamalla lapsia yksilöhaastatteluina. Haastattelut ovat puolistrukturoituja eli kaikilta haastateltavilta kysytään samat kysymykset ja samassa järjestyksessä. Puolistrukturoidussa haastattelussa suurin osa kysymyksistä on strukturoituja, mutta on myös avoimia tai osittain avoimia kysymyksiä.

TUTKIMUSLUPA**SODANKYLÄN KUNTA**Sivistystoimi
Sivistystoimenjohtaja**VIRANHALTIJAPÄÄTÖS**

24.3.2017

5 §

Asia Tutkimusluvan myöntäminen

Anniina Laari on hakenut tutkimuslupaa opinnäytetyön (Amk) aineiston keräämiseen. Sivistystoimen johtosäännön mukaan sivistystoimenjohtaja myöntää tutkimusluvan (Siv.js. § 5).

LIITE

Päätös Myönnetään tutkimuslupa hakemuksen mukaiseen tutkimukseen.

Risto Varis
Sivistystoimenjohtaja

Tiedoksi Siv.ltk, Anniina Laari, Paulaharjun päiväkot

Annettu tiedoksi 24.3.2017

HAASTATTELULOMAKE

Sukupuoli tyttö poika **Ikä** 4v 5v

1.Tuletko mielelläsi päiväkotiin?

1 aina 2 joskus 3 ei koskaan

2.Onko sinulla kavereita päiväkodissa?

1 aina 2 joskus 3 ei koskaan

3.Saatko itse valita kenen kanssa leikit päiväkodissa?

1 aina 2 joskus 3 ei koskaan

4.Tehdäänkö päiväkodissa asioita, joista tykkäät?

1 aina 2 joskus 3 ei koskaan

5.Onko päiväkodissa sinua kiinnostavia pelejä/leluja?

1 liikaa 2 sopivasti 3 liian vähän

6.Saatko leikkiä tarpeeksi päiväkodissa?

1 aina 2 joskus 3 ei koskaan

7.Kysyvätkö aikuiset teiltä lapsilta, mitä te haluatte tehdä päiväkodissa?

1 aina 2 joskus 3 ei koskaan

8. Kuuntelevatko aikuiset mitä sinulla on sanottavaa?

1 aina 2 joskus 3 ei koskaan

9. Onko sinulla hyvä ja turvallinen olo päiväkodissa?

1 aina 2 joskus 3 ei koskaan

10. Onko ulkoilu päiväkodissa mukavaa?

1 aina 2 joskus 3 ei koskaan

11. Mitkä asiat päiväkodissa ovat mukavia?

12. Mitkä asiat ovat ikäviä/ei niin mukavia päiväkodissa?

13. Mitä asioita haluaisit, että päiväkodissa tehdään?

14. Oletko oppinut jotakin uutta päiväkodissa?

SUOSTUMUSLOMAKE

Lasten mielipiteiden kartoitusta päiväkodissa olosta

TUTKIMUSTIEDOTE

Hei,

olen Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelija ja toteutan opinnäytetyöhöni kuuluvan tutkimushaastattelun Paulaharjun päiväkodissa maaliskuun ja huhtikuun aikana. Opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa Paulaharjun päiväkodin 4-5 vuotiaiden lasten osallisuuden toteutumista sekä lasten mielipidettä päivähoidosta. Opinnäytetyön tavoitteena on saada lisää tietoa lasten osallisuudesta päiväkodissa sekä saada tietoa lasten viihtymisestä päiväkodissa.

Opinnäytetyötä varten tulen haastattelemaan päiväkodin 4-5 vuotiaita lapsia. Haastattelut toteutetaan yksilöhaastatteluina ja niissä käytetään kyselylomaketta. Haastattelut ovat luottamuksellisia ja haastattelut käsitellään anonyymisti. Valmis opinnäytetyö annetaan päiväkodin käyttöön sekä esitän opinnäytetyön koulun opinnäytetyöseminaarissa.

Jos Teille tulee jotain kysyttävää opinnäytetyöstä ja sen toteutuksesta, vastaan mielelläni.

Toivon, että palauttaisitte suostumuslomakkeen mahdollisimman pian päiväkotiin. Kiitos!

Ystävällisin terveisin

Anniina Laari
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
anniina.laari@edu.xamk.fi

Ohjaava opettaja
Harri Mäkinen
harri.makinen@xamk.fi

Lasten mielipiteiden kartoitusta päiväkodissa olosta

SUOSTUMUSLOMAKE

Huoltajan suostumus lapsen tutkimukseen osallistumisesta

Minulle on selvitetty tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet sekä siinä käytettävät tutkimusmenetelmät. Olen tietoinen siitä, että lapseni tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Olen tietoinen myös siitä, että lapseni henkilöllisyys jää ainoastaan tutkijan tietoon ja lastani koskeva aineisto hävitetään tutkimuksen valmistuttua. Suostun siihen, että lastani haastatellaan ja haastattelussa hänen antamia tietoja käytetään vain tämän tutkimuksen tarpeisiin.

Lapseni _____ saa osallistua haastatteluun.

huoltajan allekirjoitus & nimenselvennys

päiväys

huoltajan allekirjoitus & nimenselvennys

päiväys